

UCHWAŁA NR IX/49/24
RADY MIEJSKIEJ W PIĄTKU

z dnia 30 grudnia 2024 r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek na lata 2025-2030

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy o samorządzie gminnym (t. j. Dz. u. z 2024 r. poz. 1465 ze zm.), art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.) Rada Miejska w Piątku uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek na lata 2025-2030 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Piątku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady
Miejskiej w Piątku

mgr Agnieszka Wójcik

Załącznik do uchwały Nr IX/49/24
Rady Miejskiej w Piątku
z dnia 30 grudnia 2024 r.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek na lata 2025-2030

WPROWADZENIE

Przemiany technologiczne, ekonomiczne i społeczno-kulturowe, które dokonały się w XX w. były przyczyną przeobrażeń w sferze życia społecznego i doprowadziły do zmiany starych i powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny określany jest jako niekorzystne dla społeczności zjawisko, zagrażające, niebezpieczne

i konieczne do wyeliminowania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów: dotyczy wielu osób w społeczności, ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy, jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domaga się rozwiązania i można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie. Wśród problemów społecznych występujących w polskiej rzeczywistości wymieniane są: alkoholizm, narkomania, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekunów-wychowawców oraz wykluczenie społeczne. Jednym z instrumentów polityki społecznej jest tworzenie lokalnych strategii rozwiązywania problemów społecznych, które są ważnymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej, a odpowiednio przygotowane i wdrażane prowadzą do rozwiązania kluczowych problemów społecznych występujących na danym terytorium.

Konsekwencje pojawienia się wirusa SARS-CoV-2 i wywołanej przez niego choroby COVID-19 spowodowały konieczność zredefiniowania zaplanowanych działań. Skutki ekonomiczne, gospodarcze i społeczne pandemii będą dostrzegalne w dłuższej perspektywie czasowej. W związku z tym pojawić się mogą nowe wyzwania dla polityki lokalnej, jak np. bezrobocie, które dotychczas nie stanowiło dotkliwego problemu na poziomie kraju, województwa jak i Gminy. Uwydatniają się stare i pojawiają nowe ryzyka społeczne – na poziomie lokalnym można do nich zaliczyć kryzys gospodarczy skutkujący, m.in. poważnymi konsekwencjami dla rynku pracy, rozwarstwieniem społecznym pociągającym za sobą ryzyko wzrostu liczby osób wykluczonych ze społeczeństwa, zwiększeniem skali ubóstwa, ujawnianiem się nowych konfliktów społecznych, wzrostem zachowań indywidualistycznych w miejsce zachowań wspólnotowych, wpływających negatywnie na jakość kapitału społecznego i więzi społecznych, czy problem organizacji i zarządzania czasem osób starszych. To tylko część z wielu negatywnych konsekwencji jakie może za sobą pociągać pandemia koronawirusa.

Obecnie polityka socjalna naszego kraju stoi przed kolejnym wyzwaniem, jakim jest konflikt rosyjsko-ukraiński i związany z nim napływ uchodźców. Migracje wojenne mogą mieć charakter długotrwały, co będzie wpływało bezpośrednio nie tylko na migrantów, ale całe społeczeństwo polskie i wymagało korekt polityk społecznych. Kryzys wywołany przez wojnę w Ukrainie musi skłonić Polskę do modernizacji systemu usług społecznych w sposób adekwatny do nowej sytuacji.

Polityka społeczna w czasie kryzysu wymaga specjalnej uwagi i planowania, wykorzystując przy tym swoje instrumenty zarówno interwencyjne w perspektywie krótkoterminowej, jak i w okresie długoterminowym.

Strategia służyć będzie osiągnięciu zaplanowanych celów, wraz ze szczegółowym określeniem sposobów dojścia do poprawy sytuacji społecznej w wybranych obszarach. W związku z tym, że rozwiązywanie problemów społecznych jest procesem długofalowym, lokalna polityka społeczna wymaga od jej realizatorów strategicznego podejścia. Planowanie strategiczne, polegające na podejmowaniu systematycznych działań, podczas których planowana jest przyszłość i wytyczane są najistotniejsze kierunki działań, uwzględnia długi horyzont czasowy.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek na lata 2025-2030 składa się z części diagnostyczno-analitycznej, obejmującej charakterystykę Gminy oraz część programową obejmującą misję, wizję, cele, zadania przewidziane do realizacji, ramy finansowe, zakładane rezultaty, system wdrażania,

monitoring

i ewaluację. W Strategii uwzględniono różnorodny zakres problematyki społecznej. Diagnoza sytuacji społecznej dokonana została w następujących obszarach:

- wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej,
- wsparcie osób z niepełnosprawnością,
- zdrowie psychiczne,
- profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień od substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych,
- przeciwdziałanie przemocy domowej,
- aktywność i integracja społeczna seniorów,
- promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu,
- wsparcie osób z problemem ubóstwa.

Podsumowując, Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek na lata 2025-2030, określa sposób osiągnięcia wyznaczonych celów oraz pozwala wypracować sprawny i efektywny system pomocy, umożliwiający skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych, co pozwoli m.in. na zapewnienie mieszkańcom Gminy dogodnych warunków do rozwoju.

Metodologia opracowania Strategii

Podstawowe elementy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek na lata 2025-2030 są tożsame ze strukturą innych dokumentów określających kierunki lokalnej polityki społecznej. Tym co wyróżnia Strategię od innych wiążących dokumentów i programów jest przede wszystkim jej okres obowiązywania oraz nadrzędność wobec nich. Mimo, iż horyzont czasowy nie został wskazany w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, powinien precyzować główne działania Gminy w zakresie zaspokajania społecznych potrzeb mieszkańców i niwelowania nierówności społecznych w długim okresie, tj. 5-10 lat.

Obligatoryjny charakter Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz jej istota i wpływ na kreowanie lokalnej polityki nakłada na jej realizatorów obowiązek tworzenia jej w sposób odpowiedzialny i spójny z zapisami zawartymi w nadrzędnych dokumentach strategicznych na poziomie europejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym.

Nadrzędność Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych nad programami o charakterze taktycznym, takimi jak Program Współpracy z Organizacjami Pozarządowymi, Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej, Gminny Program Wspierania Rodziny czy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, wymusza na podmiotach odpowiedzialnych za opracowanie i wdrażanie Strategii ujęcia w niej określonych elementów. Poniżej zawarte zostały elementy wchodzące w skład Strategii oraz poszczególne etapy jej opracowania.

Tabela 1. Etapy opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

Lp.	Etap	Charakterystyka
1.	Analiza strategiczna	Analiza bieżącej sytuacji, problemów, barier oraz potencjału umożliwia wskazanie obszarów problemowych występujących w Gminie. Głównym źródłem informacji o sytuacji mieszkańców, ich problemach i potrzebach jest analiza danych zastanych, czyli bieżącej dokumentacji urzędowej, danych demograficzno-gospodarczych oraz trendów społecznych. Na tym etapie ocenie poddaje się również otoczenie jednostki samorządowej oraz wnioski z przeprowadzonych badań społecznych.
2.	Sformułowanie Misji i Wizji Strategii	Wizja zawarta w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest swoistym obrazem, do którego dąży Gmina za sprawą realizacji celów w niej wskazanych, natomiast misja określa nadrzędny powód opracowania

Źródło: Opracowanie własne

Podstawy prawne

Opracowana całościowa, spójna i wieloletnia koncepcja rozwiązywania problemów społecznych gminy lub powiatu, podobnie jak inne dokumenty strategiczne, jest uwarunkowana prawnie. Podstawą jurystyczną do opracowania niniejszej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.), która stanowi, iż do zadań własnych gminy o charakterze obligatoryjnym należy „*opracowanie i realizacja strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka*”.

Tworząc niniejszą Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opierano się na kluczowych dla tej materii aktach prawnych tak, aby była ona kompatybilna oraz komplementarna z założeniami polityki państwa. Najistotniejsze ustawy kompetencyjne, nakładające na administrację rządową i samorządową określone obowiązki to m.in.:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
2. ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego,
3. ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie,
5. ustawa z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej,
6. ustawa z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych.

Akty prawne dotyczące wsparcia rodziny i dziecka

1. ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
2. ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
3. ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
4. ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
5. ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
6. ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
7. ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
8. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
9. ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3,
10. ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich.

Akty prawne dotyczące ochrony zdrowia oraz przeciwdziałania uzależnieniom

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
2. ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
3. ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej,
4. ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego.

Akty prawne dotyczące oświaty, zatrudnienia oraz wsparcia socjalnego

1. Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
2. ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
3. ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,

4. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
5. ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o finansowym wsparciu niektórych przedsięwzięć mieszkaniowych,
6. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych,
7. ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym,
8. ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych,
9. ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego,
10. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych,
11. ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
12. uchwała nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Pośilek w szkole i w domu” na lata 2024-2028,
13. ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
14. ustawa z dnia 15 grudnia 2022 r. o szczególnej ochronie niektórych odbiorców paliw gazowych w 2023 r. oraz w 2024 r. w związku z sytuacją na rynku gazu,
15. ustawa z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego,
16. ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym.

Akty prawne normujące aspekty finansowe

1. Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego,
2. ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych,
3. ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości,
4. ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
5. ustawa z dnia 11 września 2019 r. prawo zamówień publicznych,

Akty prawne normujące pobyt cudzoziemców na terenie kraju

1. Ustawa z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach,
2. ustawa z dnia 9 listopada 2000 r. o repatriacji,
3. ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
4. ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Spójność z dokumentami strategicznymi

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek na lata 2025-2030 jest zgodna z kierunkami polityk w sferze społecznej zawartymi w dokumentach strategicznych realizowanych na poziomie krajowym i regionalnym. Rozdział ten przedstawia opis wyżej wymienionych dokumentów strategicznych.

Dokumenty krajowe:

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek na lata 2025-2030 jest zgodna z poniższymi dokumentami krajowymi:

- **Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020** (z perspektywą do 2030 r.), będąca aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, stanowi obowiązujący, kluczowy dokument dla Polski, w zakresie średnio- i długofalowej polityki gospodarczej. Strategia zawiera rekomendacje dla polityk publicznych oraz jest podstawą dla zmian w systemie zarządzania rozwojem.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030**, której celem jest rozwijanie kapitału ludzkiego poprzez wydobywanie potencjałów osób w taki sposób, by mogły w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym na wszystkich etapach życia.

- **Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030** stanowiąca kontynuację Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020, a jej głównym celem jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków.

Ponadto wymienić należy również dokumenty mające wpływ na kształtowanie polityki społecznej, takie jak:

- Strategia Demograficzna 2040,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030,
- Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030,
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej,
- Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030,
- Strategia rozwoju usług społecznych, polityka publiczna do roku 2030 (z perspektywą do 2035 r.).

Dokumenty regionalne:

Na poziomie regionalnym jednym z ważniejszych dokumentów strategicznych jest „**Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030**”.

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

CHARAKTERYSTYKA GMINY PIĄTEK

Położenie

Piątek to gmina miejsko – wiejska położona w samym środku Polski, potwierdza to certyfikat Instytutu Geodezji i Kartografii w Warszawie. Zlokalizowana jest w północnej części województwa łódzkiego, w powiecie łęczyckim. Jej powierzchnia obejmuje 133,3 km² i graniczy z gminami: Głowno, Ozorków, Zgierz, Krzyżanów, Bielawy, Góra św. Małgorzaty, Bedlno. Podzielona jest na 32 sołectwa (oraz 42 wsie): Balków, Bielice, Broników, Boguszyce, Czerników, Goślub, Lubnica-Górki Lubnickie, Górki Pęcławskie, Janowice, Janków-Orądkki, Jasionna, Konarzew, Krzyszkowice, Łęka, Mchowice, Michałówka, Mysłówka, Orenice, Stare Piaski-Leżajna, Pęcławice, Piątek, Piekary, Pokrzywnica, Rogaszyn, Sulkowice Pierwsze, Sulkowice Drugie, Śladków Podleśny, Śladków Rozlazły, Sypin-Borowiec, Witów, Włostowice, Włostowice-Parcele, Żabokrzeki.

Gmina Piątek cechuje się korzystną i zmodernizowaną infrastrukturą drogową, zlokalizowana jest w bardzo dobrej lokalizacji komunikacyjnej, blisko zjazdu z autostrady A1. Ponadto warto zwrócić uwagę na rozwijające się rolnictwo, które zajmuje się uprawą warzyw, w szczególności nowalijek, znanych zarówno na rynku krajowym, jak i międzynarodowym.

Rysunek 1. Położenie gminy Piątek na tle powiatu, województwa i kraju

Źródło: Opracowanie własne

Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Piątek w 2023r. zamieszkiwało 5689 osób. Na przestrzeni analizowanych lat liczba mieszkańców uległa zmniejszeniu.

Tabela Nr 1. Liczba ludności na przestrzeni lat 2021-2023.

Liczba mieszkańców Gminy	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Ogółem:	5814	5740	5689
w tym kobiet:	2956	2920	2895
w tym mężczyzn:	2558	2820	2794

Źródło: USC Piątek

Kolejną analizowaną kwestią jest przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów. W gminie Piątek w 2023 roku przyrost naturalny na 1 000 ludności kształtował się na poziomie (-6,62), co oznacza, że wskaźnik ten przyjmował niższą i jednocześnie mniej korzystną wartość niż odnotowano w przypadku powiatu łęczyckiego (-5,72), województwa łódzkiego (-5,90) oraz całego kraju (-3,62). Na przełomie ostatnich trzech lat zarówno w Gminie, jak i w pozostałych jednostkach obserwowano wzrost wartości współczynnika. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejna tabela.

Tabela 2. Przyrost naturalny na 1 000 ludności w gminie Piątek w porównaniu do powiatu łęczyckiego, województwa łódzkiego i kraju na przestrzeni lat 2021-2023

Lp.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	gmina Piątek	-9,64	-9,37	-6,62
2.	powiat łęczycki	-9,12	-8,26	-5,72
3.	województwo łódzkie	-7,67	-6,37	-5,90

4.	Polska	-4,95	-3,79	-3,62
----	--------	-------	-------	-------

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Struktura ludności w gminie Piątek według ekonomicznych grup wieku w roku 2023 przedstawiała się następująco:

- 16,9% mieszkańców było w wieku przedprodukcyjnym – do 18 roku życia,
- 57,6% mieszkańców Gminy było w wieku produkcyjnym – dla kobiet jest to między 18-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 18-64 rokiem życia,
- 25,5% mieszkańców było w wieku poprodukcyjnym – dla kobiet 60 lat i więcej, a dla mężczyzn 65 lat i więcej.

Poniższa tabela prezentuje ekonomiczne grupy wiekowe w gminie Piątek. Na przestrzeni lat 2021-2023 udział ludności w wieku przedprodukcyjnym ulegał spadkowi – w 2021 stanowili oni 17,7% populacji, w 2022 – 17,4%, natomiast w 2023 roku 16,9%. Udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności również nieznacznie spadł – różnica pomiędzy rokiem 2021, a 2023 wyniosła 0,2 pp. Odsetek osób w wieku poprodukcyjnym wzrósł w analizowanym okresie o 1,0 pp.

Tabela 3. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w latach 2021-2023 (w procentach)

Lp.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	wiek przedprodukcyjny	17,7	17,4	16,9
2.	wiek produkcyjny	57,8	57,6	57,6
3.	wiek poprodukcyjny	24,5	25,0	25,5

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Udział osób w poszczególnych grupach wiekowych w Gminie prezentuje się na nieco odmiennym poziomie w udniesieniu do wskaźników w powiecie łęczyckim, województwie łódzkim i w całym kraju – udział ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz poprodukcyjnym przyjmuje w Gminie najniższą wartość w porównaniu do powiatu i województwa. Ludność w wieku produkcyjnym jest wyższa niż w powiecie i województwie, natomiast względem kraju przyjmuje niższą wartość. Szczegółowe dane na ten temat znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 4. Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w ogólnej liczbie ludności w gminie Piątek, powiecie łęczyckim, województwie łódzkim i kraju w 2023 roku (w procentach)

Lp.	Wyszczególnienie	Gmina	Powiat	Województwo	Kraj
1.	wiek przedprodukcyjny	16,9	17,1	17,1	18,2
2.	wiek produkcyjny	57,6	56,9	57,0	58,4
3.	wiek poprodukcyjny	25,5	26,1	25,9	23,3

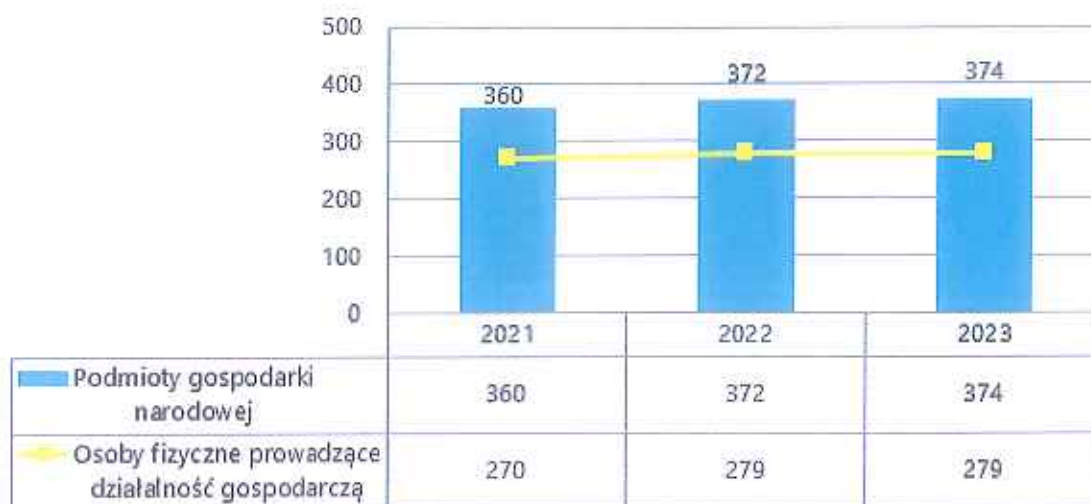
Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rynek pracy i sytuacja gospodarcza

Jednym ze wskaźników określających aktywność gospodarczą danej zbiorowości, jest liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na danym terenie. W gminie Piątek na koniec 2023 roku w rejestrze REGON zarejestrowane były łącznie 374 podmioty gospodarki narodowej, z czego osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą stanowiły 279, tj. 74,6%. Podobnie sytuacja wyglądała w latach poprzednich. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON w gminie Piątek ulegała systematycznemu wzrostowi, podobnie było w przypadku osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

Wykres 1. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON oraz osoby fizyczne prowadzące działalność w gminie Piątek w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

W 2023 roku w gminie Piątek największą liczbę podmiotów gospodarczych według klas wielkości stanowiły mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 pracowników – 96,0% (359 podmiotów). Małych przedsiębiorstw zatrudniających 10-49 pracowników było w Gminie 3,7% (14 podmiotów). Ponadto na terenie Gminy działało również 1 średnie przedsiębiorstwo zapewniające miejsca pracy dla 50-249 pracowników (0,3%).

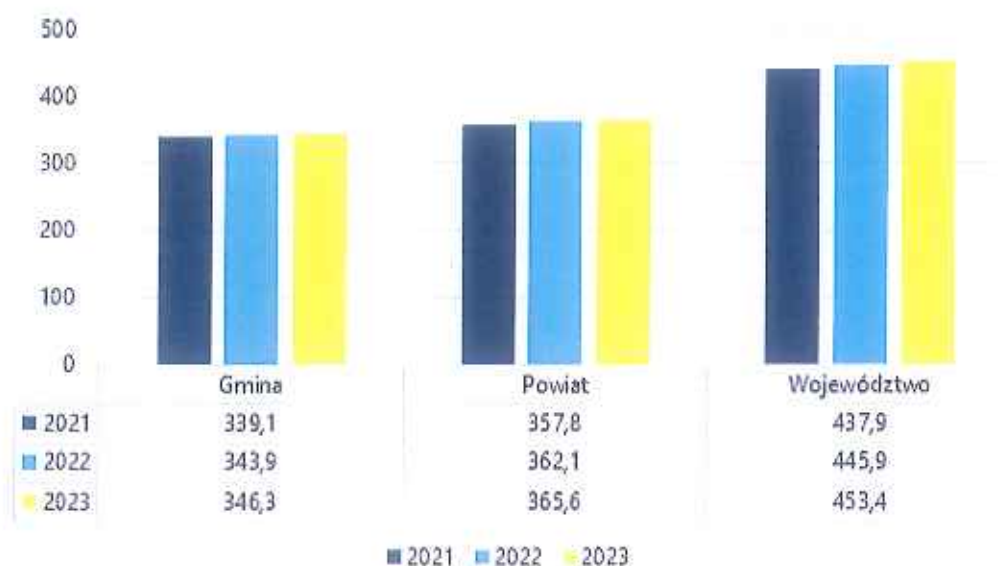
Rysunek 2. Udział podmiotów wg poszczególnych klas wielkości w ogóle podmiotów wpisanych do rejestru REGON na terenie gminy Piątek (stan na koniec 2023 roku)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie BDL GUS

Na podstawie dostępnych danych, można zauważyć, że liczba mieszkań przypadająca na 1 000 mieszkańców w gminie Piątek w 2023 roku wynosiła 346,3 i tym samym była mniejsza od liczby odnotowanej w całym powiecie (365,6) i województwie łódzkim (453,4). Świadczy to o mniej korzystnej sytuacji na rynku mieszkaniowym na terenie Gminy, względem powiatu i województwa. Można zauważyć, że w latach 2021-2023 liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w Gminie systematycznie wzrastała. Takie same tendencje zaobserwowano zarówno w przypadku powiatu, jak i województwa.

Wykres 2. Liczba mieszkań przypadających na 1 000 mieszkańców w gminie Piątek na tle powiatu łęczyckiego i województwa łódzkiego w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

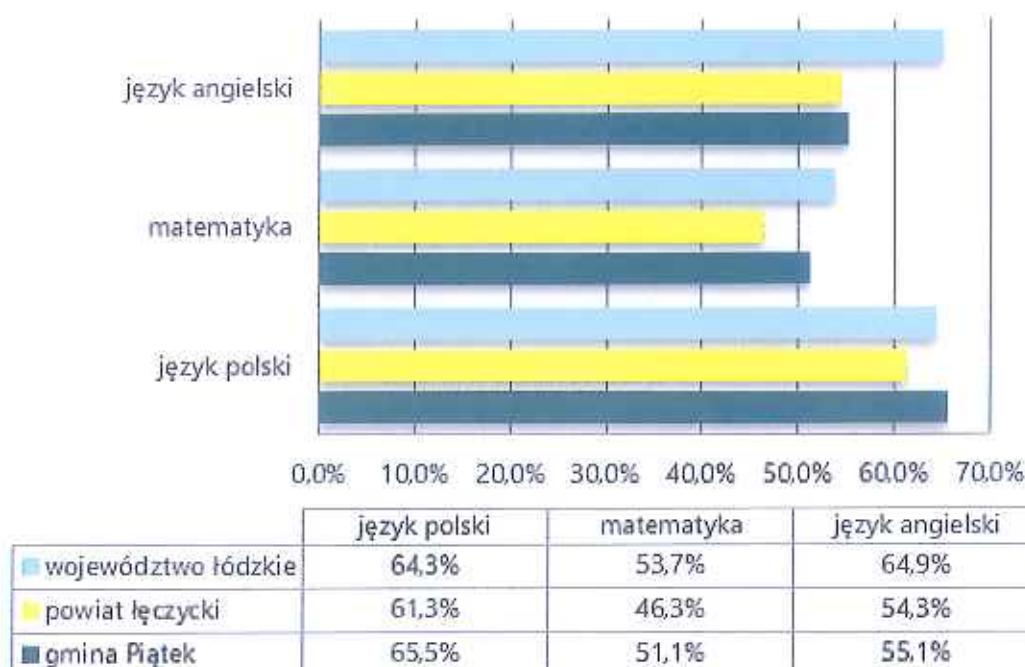
Edukacja i wychowanie

W 2023 roku na terenie gminy Piątek funkcjonowały następujące placówki edukacyjne:

- Szkoła Podstawowa im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Piątku,
- Szkoła Podstawowa im. Orła Białego w Czernikowie,
- Gminne Przedszkole im. Jana Pawła II w Piątku,
- Zespół Szkół Mechanizacji Rolnictwa im. Bohaterów Walk nad Bzurą w Piątku.

Na kolejnym wykresie przedstawione zostały średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty uczniów z gminy Piątek w porównaniu do wyników uczniów z powiatu łęczyckiego oraz województwa łódzkiego. Z zebranych danych wynika, że młodzi mieszkańcy Gminy uzyskali lepsze wyniki z każdej części egzaminu w porównaniu do wyników powiatowych, z kolei w zestawieniu z średnią dla całego województwa najkorzystniej wypadły wyniki egzaminu z języka polskiego. Szczegółowe dane przedstawiono na kolejnym wykresie.

Wykres 3. Średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w 2023 roku uczniów z terenu gminy Piątek, powiatu łęczyckiego i województwa łódzkiego

Źródło: <https://mapa.wyniki.edu.pl/>

W roku szkolnym 2020/2021 oraz 2021/2022 Burmistrz Gminy Piątek przyznał po 6 stypendiów za szczególne osiągnięcia w nauce i w sporcie.

Na przestrzeni lat 2021-2023 kontynuowano przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym w formie stypendiów oraz zasiłków szkolnych. W tym okresie dostrzegalny jest spadek liczby przyznanych stypendiów szkolnych. W 2021 roku przyznano 43 stypendia, w 2022 – 40, a w 2023 – 19. Z kolei liczba przyznanych zasiłków ulegała wahaniom. Poniższa tabelka przedstawia szczegółowe dane:

Tabela 5. Liczba uczniów którym przyznano pomoc materialną o charakterze socjalnym w latach 2021-2023

l.p.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	Stypendium szkolne	43	40	19
2.	Zasiłek szkolny	4	2	5

Źródło: Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piątku za lata 2021, 2022, 2023

W roku 2023 szkoły podstawowe w gminie Piątek uzyskały dofinansowanie z inicjatywy Ministra Edukacji i Nauki "Poznaj Polskę" na organizację krajowych wycieczek edukacyjnych. W tym samym roku zorganizowano łącznie 5 wycieczek, w których udział wzięło 202 uczniów.

Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalna na terenie Gminy koncentruje się w Gminnym Ośrodku Kultury w Piątku. Ośrodek nie posiada samodzielnych pomieszczeń, korzysta z pomieszczeń znajdujących się w budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Piątku.

W 2023 roku w gminie Piątek zorganizowano szereg wydarzeń aktywizujących mieszkańców, wśród których znalazły się m.in.:

- Orszak Trzech Króli,
- XIV Turniej Piłki Siatkowej Mężczyzn im. Czesława Lichoty o Puchar Burmistrza Piątku,
- Spotkanie z okazji Dnia Kobiet,
- Inauguracja Ogólnopolskiej Karty Seniora,
- 70. edycja Festiwalu Teatralnego Bajka,
- Obchody Dnia Flagi Rzeczypospolitej Polskiej,
- Obchody Dnia Strażaka,
- 42. Zlot do Środka Polski,
- festyn z okazji Dnia Nowalijki,
- akcja „Happy Bus”,
- 6. edycja Leśnej Dychy w Centrum Polski,
- 84. Rocznica Bitwy nad Bzurą,
- 22. edycja Młodzieżowych Mistrzostw Powiatu Łęczyckiego w Wyścigach Rowerowych „Jedźmy śladami Mieczysława Nowickiego”
- Obchody Narodowego Święta Niepodległości.

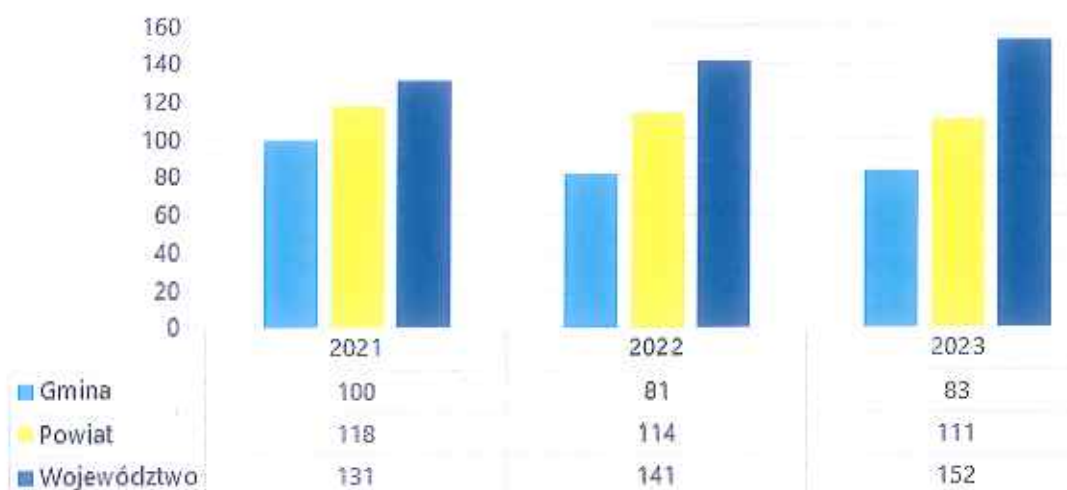
W zakresie kultury na terenie gminy aktywnie działa również Gminna Biblioteka Publiczna (GBP), która w 2023 roku zorganizowała m.in.:

- konkurs recytatorski dla dzieci i młodzieży „Pięknie być człowiekiem”,
- cykl spotkań autorskich z młodymi czytelnikami „Z książką na walizkach”,
- Narodowe Czytanie w Piątkowskim parku czytając „Nad Niemnem” Elizy Orzeszkowej,
- Noc Bibliotek 2023.

Gminna Biblioteka Publiczna posiada obszerny zbiór biblioteczny składający się z 23 618 woluminów (stan na 31.12.2023). W 2023 roku zakupiono 249 książek za łączną kwotę 6 775,15 zł.

Kolejny wykres prezentuje dane w zakresie liczby czytelników bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Piątek, powiecie łęczyckim oraz województwie łódzkim w latach 2021-2023. Na podstawie danych statystycznych widać, że wskaźnik ten przyjmował w Gminie niższą wartość niż w pozostałych jednostkach w 2023 roku w Gminie na 1 000 mieszkańców przypadło 83 czytelników, w całym powiecie było ich 111, z kolei w województwie – 152. Na przestrzeni analizowanych lat w Gminie odnotowano wahanía, w powiecie spadek, natomiast na terenie województwa – wzrost w zakresie liczby czytelników. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejny wykres.

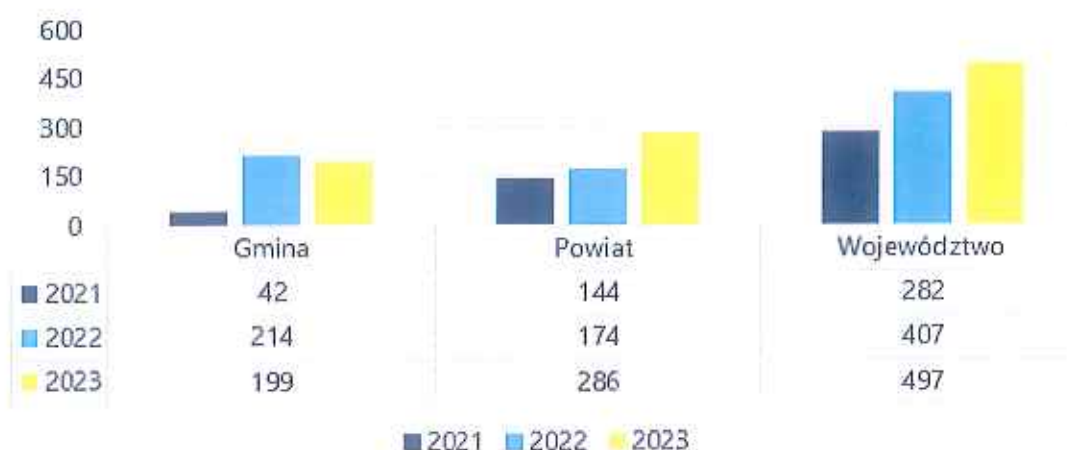
Wykres 4. Czytelnicy bibliotek publicznych na 1 000 ludności w gminie Piątek, powiecie łęczyckim oraz województwie łódzkim w latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują, że w 2023 roku liczba uczestników wydarzeń kulturalnych na 1 000 ludności w gminie Piątek była niższa od wartości wskaźnika dla całego powiatu oraz województwa. Na przestrzeni lat 2021-2023 w Gminie nastąpiły wahania, a najniższą liczbę uczestników odnotowano w 2021 roku (42). Niewielka liczba uczestników imprez kulturalnych zorganizowanych w roku 2021 może wynikać z faktu wystąpienia pandemii COVID-19 i związanym z tym zawieszeniem możliwości organizowania wydarzeń skupiających większą grupę osób.

Wykres 5. Uczestnicy imprez (wydarzeń kulturalnych) organizowanych przez teatry i instytucje muzyczne, muzea, galerie sztuki, kina oraz centra, ośrodki kultury, domy kultury, kluby i świetlice na 1 000 ludności latach 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Na terenie Gminy w 2023 roku funkcjonowały następujące stowarzyszenia oraz organizacje pozarządowe o różnym charakterze działalności:

- Związek Kombatanów RP i b. Więźniów Politycznych Kolo Gminne w Piątku,
- Związek Emerytów i Rencistów w Piątku,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Piątku,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Balkowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Janowicach-Goślubiu,

- Ochotnicza Straż Pożarna w Jankowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Orenicach,
- Ludowy Klub Sportowy „Malina” w Piątku,
- Towarzystwo Miłośników Piątku i Okolic,
- Stowarzyszenie Kobiet w Konarzewie,
- Fundacja „Zielony Piątek”,
- Stowarzyszenie „Razem dla Balkowa”,
- Stowarzyszenie Kobiet Geometrycznego Środka Polski w Piątku,
- Stowarzyszenie „Przystań Piekary”,
- Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Bielie i Bronikowa,
- Koło Gospodyń Wiejskich „Magnolia” w Orenicach.

Opieka zdrowotna

W zakresie opieki zdrowotnej, działalność prowadzą:

- Nzoz Alamed,
- Zakład Lecznicy Sanitas,
- Przedsiębiorstwo Podmiotu Lecznicy „KORDMED” Łęka 15,
- Prywatny Gabinet Stomatologiczny „A-DENT” – Anna Garus-Niewiadomska,
- Stomatologia-Ortodoncja S.C. – Joanna Laszkiewicz.

Ponadto funkcjonują 3 apteki:

- Apteka Milenium przy ul. Stodolnianej 6,
- Apteka Milenium przy ul. Rynek 17,
- Apteka Szlachetna przy ul. Rynek 5 A.

Z dostępnych danych GUS wynika, iż w gminie Piątek w 2023 roku na 1 przychodnię przypadało 2 788 mieszkańców, co jest wartością większą od liczby mieszkańców przypadających na 1 przychodnię w całym powiecie, która wynosiła w omawianym roku 1 296. W ramach POZ w przedstawionym roku udzielono 24 530 porad dla mieszkańców Gminy, natomiast wśród mieszkańców powiatu udzielano 372 724 porad.

Tabela 6. Dane statystyczne dotyczące publicznej opieki zdrowotnej w gminie Piątek w porównaniu do powiatu łączyckiego w 2023 roku

Wyszczególnienie	Gmina	Powiat
przychodnie	2	36
liczba osób przypadających na 1 przychodnię	2 788	1 296
porady lekarskie	24 530	372 724

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Bezpieczeństwo publiczne

Bezpieczeństwo publiczne to ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie, mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego. Bezpieczeństwo publiczne umożliwia sprawne funkcjonowanie społeczeństwa.

W gminie Piątek działa **Posterunek Policji**, który w 2023 roku przeprowadził 587 interwencji. Aby poprawić bezpieczeństwo w 2023 roku zorganizowano działania o nazwie „Nielat”, które miały na celu ujawnić przypadki sprzedaży niepełnoletnim alkoholu, środków odurzających, a także ujawnianie nieletnich sprawców czynów karalnych i zagrożonych demoralizacją.

Ochronę przeciwpożarową w gminie Piątek zapewnia **5 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych**, w ich szeregach jest: 206 członków zwyczajnych, 7 honorowych oraz 13 wspierających. W OSP znajduje się 74 strażaków-ratowników, którzy mogą brać bezpośredni udział w działaniach ratowniczo-gaśniczych. Ochotnicza Straż Pożarna w Piątku to jednostka, która specjalizuje się w ratownictwie technicznym, drogowym, wodnym oraz wysokościowym.

Uwarunkowania w zakresie ekonomii społecznej

Na przestrzeni dekad zmieniały się sposoby zarządzania w biznesie i administracji, a co za tym idzie – funkcja jednostki w wewnętrznym systemie. W wyniku koncentracji, coraz mniejszą rolę w strukturach organizacyjnych pełnił człowiek, a w efekcie zwiększyła się skala wykluczenia społecznego. Narastanie nierówności społecznych wpłynęło na konieczność intensyfikacji oddolnych działań podejmowanych przez środowiska dotknięte nimi. Zainicjowany został ruch spółdzielczy, umożliwiający całym grupom społecznym zaspokojenie podstawowych potrzeb, a u jego podstaw leżała podmiotowość jednostki oraz wartość pracy indywidualnej. Ówczesne przesłanki umożliwiły wykreowanie się ekonomii społecznej znanej obecnie, czyli ekonomii skoncentrowanej na jednostce i oddziaływaniu społecznym, zarządzanej w sposób autonomiczny i partycypacyjny oraz wykazującej nadrzędność świadczenia usług dla członków, pracowników lub wspólnoty ponad bezwzględny zyskiem.

Ekonomia społeczna prowadzona jest przez szereg podmiotów, wśród których znajdują się organizacje pozarządowe wskazane w art. 3 ust. 2 ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, tj. stowarzyszenia, fundacje i prowadzone przez nie jednostki reintegracyjne, a także w art. 3 ust. 3, w tym spółdzielnie socjalne, spółki non profit, stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego, itp. Obecnie rozwijający się sektor ekonomii społecznej wpisuje się zarówno w politykę gospodarczą, poprzez wzmacnianie przedsiębiorczości mieszkańców gmin i powiatów oraz konkurencyjności lokalnych podmiotów, jak i politykę społeczną, gdyż odpowiednie wykorzystanie potencjału PES umożliwia aktywizację zawodową, rozwój turystyki, kultury czy mieszkalnictwa, a także reintegrację osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Wśród podmiotów ekonomii społecznej wyszczególnia się podmioty ekonomii solidarnej, których celem działania jest w szczególności aktywizacja zawodowa i integracja społeczna, w tym reintegracja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz rehabilitacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Rysunek 3. Klasyfikacja podmiotów ekonomii społecznej

PODMIOTY EKONOMII SPOŁECZNEJ

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Krajowego Programu Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku, *Ekonomia Solidarności Społecznej*

Podmioty ekonomii społecznej prowadzą szeroką działalność na rzecz lokalnej społeczności i grup zagrożonych lub doświadczających wykluczenia społecznego. Doświadczenie wynikające z podejmowanych działań umacnia przyzwolenie tych podmiotów do powzięcia części odpowiedzialności za kierunek i kształt lokalnej polityki społecznej. W dotychczasowych praktykach wiodącą formą współpracy międzyinstytucjonalnej w tym obszarze było zlecanie zadań publicznych oraz usług społecznych odpowiednim fundacjom i stowarzyszeniom, niemniej wraz z rozwojem sektora ekonomii społecznej zasadne jest włączenie wszystkich jego podmiotów do tworzenia lokalnych rozwiązań, w tym w zakresie rozpoznawania problemów społecznych, opracowywania dokumentów strategicznych, wdrażania działań i ich oceny.

Rysunek 4. Obszary współpracy międzyinstytucjonalnej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019*

W świetle ustawy o ekonomii społecznej rozszerzona została sfera zadań publicznych możliwych do realizacji przez organizacje pozarządowe, która dała im możliwość działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych, z kolei ustawa o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych uregulowała kwestie obszarów usług możliwych do realizacji przez PES w ramach otwartych konkursów ofert, małych grantów oraz w oparciu o prawo zamówień publicznych. Korelacja ustawy o ekonomii społecznej, ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych oraz o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie kreuje obraz szerokiego spektrum działalności i inicjatyw możliwych do podjęcia przez PES w ramach realizacji zadań publicznych i usług społecznych, wśród których znajduje się 14 obszarów usług oraz 43 sfery zadań. Zdefiniowane poniżej usługi społeczne są ściśle związane z katalogiem zadań w ramach pożytku publicznego.

Tabela 7. Zakres usług społecznych i przypisane do nich zadania publiczne

Lp.	Katalog usług społecznych z zakresu:	Zadania publiczne w obszarze:
1.	Polityki prorodzinnej	•działalności na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechniania i ochrony praw dziecka
2.	Wspierania rodziny	•wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej •działalności na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynku dzieci i młodzieży
3.	Systemu pieczy zastępczej	•wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej
4.	Pomocy społecznej	•pomocy społecznej, w tym pomocy rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywania szans tych rodzin i osób
5.	Promocji i ochrony zdrowia	•ochrony i promocji zdrowia, w tym działalności leczniczej
6.	Wspierania osób z niepełnosprawnościami	•działalności na rzecz osób z niepełnosprawnościami
7.	Edukacji publicznej	•nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania
8.	Przeciwdziałania bezrobociu	•promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy
9.	Kultury	•kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego
10.	Kultury fizycznej i turystyki	•wspierania i upowszechniania kultury fizycznej, turystyki i krajoznawstwa
11.	Pobudzania aktywności obywatelskiej	•działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych •upowszechniania i ochrony wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich, a także działań wspomagających rozwój demokracji •udzielania nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego •upowszechniania i ochrony praw konsumentów
12.	Mieszkalnictwa	•tworzenia warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej
13.	Ochrony środowiska	•ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego
14.	Reintegracji zawodowej i społecznej	•działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym •działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości •rewitalizacji •działalności na rzecz organizacji pozarządowych oraz podmiotów wymienionych w art. 3 ust. 3 •działalności na rzecz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Wśród zadań publicznych wskazanych do realizacji przez organizacje pozarządowe znajdują się dodatkowo działania w obszarze wzmocnienia integralności społeczności lokalnej, zapewnienia bezpieczeństwa, wsparcia grup wykluczonych i mniejszościowych oraz przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym.

W 2023 roku w gminie Piątek zarejestrowanych było 374 podmioty gospodarki narodowej, w tym 20 stowarzyszeń i organizacji społecznych, które stanowiły 5,3% wszystkich zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej oraz 2 fundacje (0,5% ogółu). W latach 2021-2023 zaobserwowano wzrost liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej, przy czym liczba fundacji utrzymywała się na stałym poziomie natomiast liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych uległa niewielkiemu spadkowi.

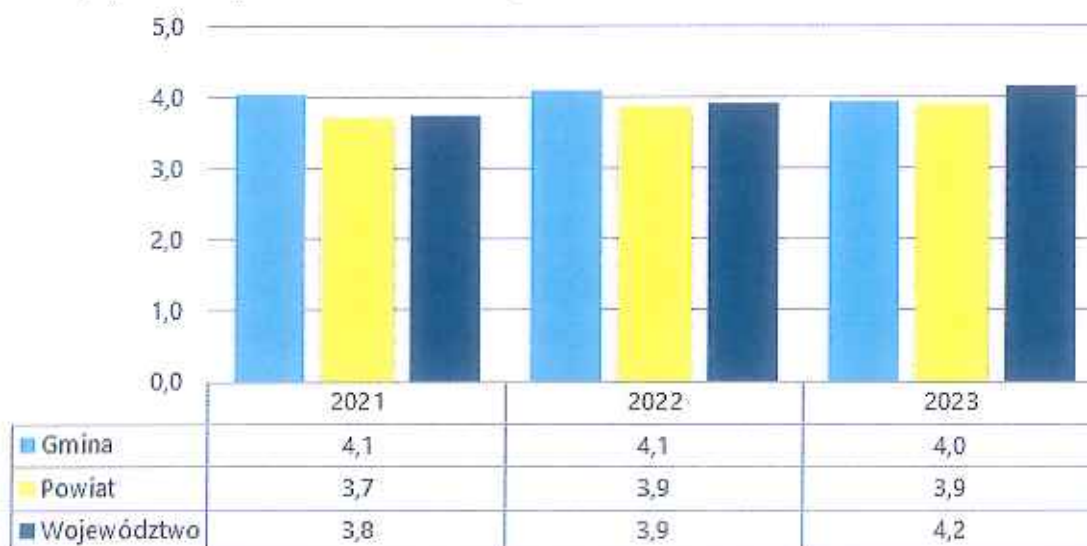
Tabela 8. Ogólna liczba podmiotów gospodarki narodowej, fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w gminie Piątek na przestrzeni lat 2021-2023

Lp.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarki narodowej	360	372	374
2.	liczba fundacji	2	2	2
3.	liczba stowarzyszeń i organizacji społecznych	21	21	20

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wskaźnik fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych na 1 000 mieszkańców w gminie Piątek w latach 2021 i 2022 przyjmował takie same wartości (po 4,1), natomiast w 2023 roku uległ spadkowi do 4,0. W odniesieniu do danych powiatowych i wojewódzkich wskaźnik w Gminie w latach 2021-2022 przyjmował wyższe wartości, natomiast w ostatnim roku poddanym analizie wartość odnotowana dla województwa była wyższa. Szczegółowe dane zostały przedstawione na poniższym wykresie.

Wykres 6. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 000 mieszkańców w gminie Piątek, powiecie łęczyckim i województwie łódzkim na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Mimo sprzyjających warunków do rozwoju podmiotów ekonomii społecznej na terenie gminy Piątek nie funkcjonują podmioty ekonomii społecznej.

Gminny system pomocy społecznej

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Piątek jest **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Zadania Ośrodka wynikają wprost z ustawy o pomocy społecznej. GOPS realizuje zadania własne Gminy, zadania zlecone Gminie przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej, zadania wynikające z rozpoznanych potrzeb Gminy bądź z rządowych programów pomocowych na podstawie i w granicach obowiązujących aktów prawnych. Ośrodek realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez wojewodę. Wykonując zadania własne Gminy w zakresie pomocy społecznej kieruje się natomiast ustaleniami Burmistrza oraz uchwałami Rady Miejskiej.

W latach 2021-2022 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wynosiła po 113, z kolei w 2023 uległa spadkowi do 92.

W przypadku liczby osób w rodzinach dostrzegalny jest spadek: w 2021 roku było to 206 osób, w 2022 roku – 182, natomiast w 2023 roku – 156.

Wykres 7. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w gminie Piątek latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Liczba pobierających świadczenia pomocy społecznej na 1 000 mieszkańców określana jest jako wskaźnik deprivacji lokalnej. Na przestrzeni lat 2021-2023 wartość tego wskaźnika ulegała wahaniom – w 2021 roku osiągnęła 1,82%, w 2022 roku – 2,00%, natomiast w 2023 – 1,54%. Dane w tym zakresie zaprezentowane zostały na kolejnym wykresie.

Wykres 8. Wskaźnik deprivacji lokalnej na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na ekonomiczne grupy wieku i płeć. Z danych wynika, iż w 2023 roku z tego typu pomocy korzystało 15 osób w wieku przedprodukcyjnym, 64 osoby w wieku produkcyjnym oraz 24 osoby w wieku poprodukcyjnym. Pod względem płci widoczna jest dysproporcja – korzystających z pomocy społecznej mężczyzn było więcej niż kobiet (liczba mężczyzn – 62, liczba kobiet – 41). Analizując dynamikę zmian na przestrzeni lat 2021-2023, dostrzec można wahania ogólnej liczby osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 9. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej w podziale na wiek i płeć na podstawie liczby przyznanych świadczeń w latach 2021-2023

Wiek	2021		2022		2023	
	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety	Mężczyźni	Kobiety
0-17	11	14	10	12	8	7
Produkcyjny	48	22	59	25	44	20
Poprodukcyjny	16	24	14	19	10	14
Ogółem	75	60	83	56	62	41

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za rok 2023

W 2023 roku świadczenia niepieniężne zostały udzielone 26 mieszkańcom gminy Piątek, natomiast świadczenie pieniężne – 65 osobom. Na przestrzeni omawianych lat widoczne są wahania w przypadku świadczeń niepieniężnych oraz spadek w zakresie liczby osób korzystających ze świadczeń pieniężnych.

Tabela 10. Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
świadczenia niepieniężne	44	29	26
świadczenia pieniężne	79	86	65

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 rok

Osoby długotrwale korzystające z pomocy społecznej to te, które w ciągu ostatnich 3 lat (36 miesięcy) były zarejestrowane w systemie świadczeń pomocy społecznej przez co najmniej 18 miesięcy. Na przestrzeni ostatnich trzech lat, liczba osób długotrwale pobierających świadczenie uległa spadkowi – w 2021 roku wyniosła 48, w 2022 roku – 43, natomiast w 2023 roku osiągnęła wartość 42. W 2023 roku mężczyźni stanowili 71,4% wszystkich osób, którym świadczenie to zostało przyznane, a kobiety – 28,6%.

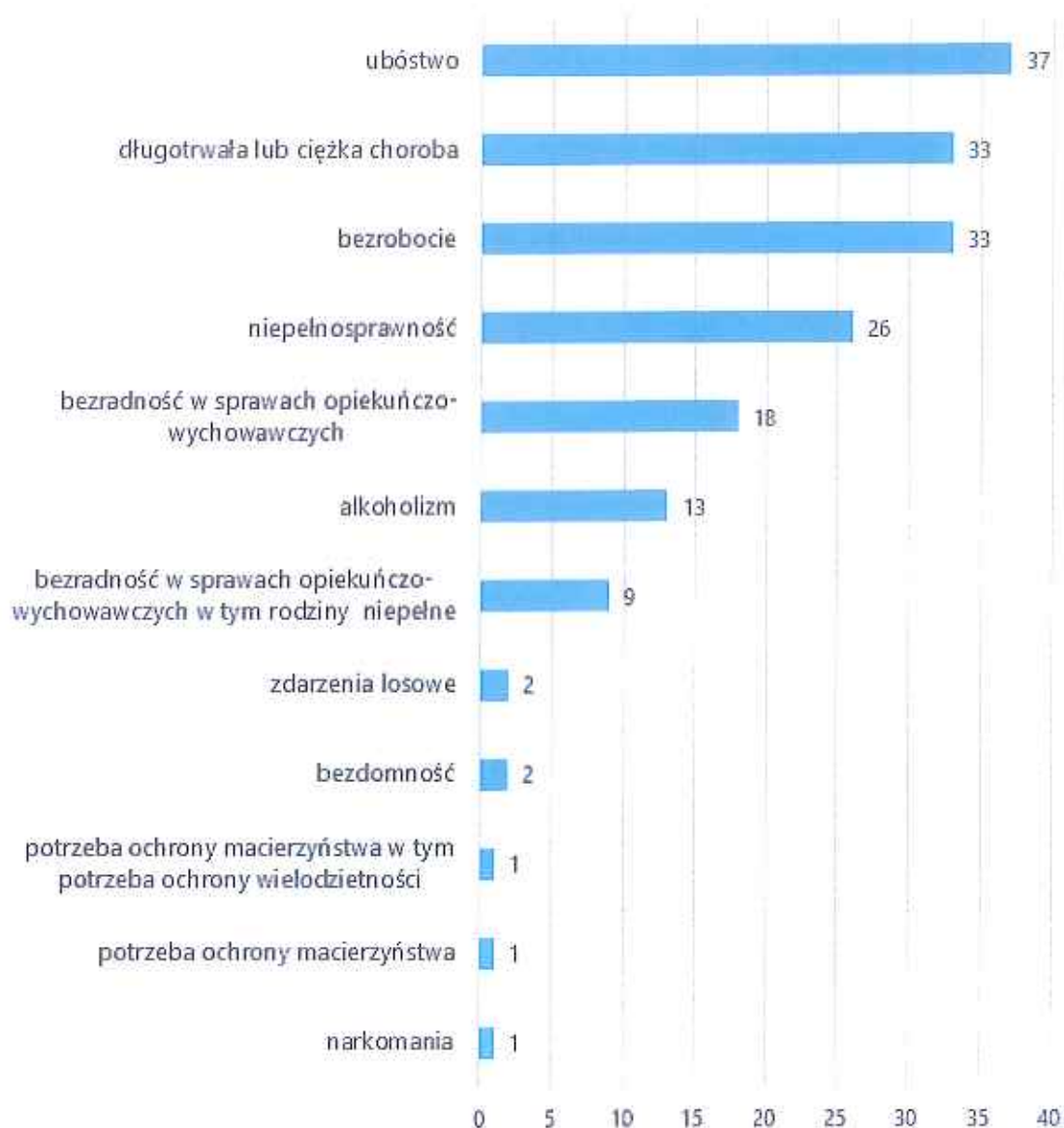
Tabela 11. Liczba osób długotrwale pobierających świadczenie w podziale na płeć w latach 2021-2023

Płeć	2021	2022	2023
Kobiety	15	14	12
Mężczyźni	33	19	30
Ogółem	48	43	42

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2022, 2023

W 2023 roku najczęstszym powodem udzielania pomocy społecznej w gminie Piątek było ubóstwo – z tego powodu pomoc otrzymało 37 rodzin. Na drugim miejscu pod względem liczby rodzin, którym przyznano pomoc znajdowała się długotrwała lub ciężka choroba oraz bezrobocie (po 33 rodziny), natomiast na kolejnym – niepełnosprawność (26 rodzin). Wśród najczęściej wymienionych powodów udzielania świadczeń, znajdowała się również bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (18 rodzin).

Wykres 9. Powody udzielenia świadczeń w 2023 roku (liczba rodzin)

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Zasoby instytucjonalne w zakresie rozwiązywania problemów społecznych

Do istotnych zasobów instytucjonalnych w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, z których mogą korzystać mieszkańcy gminy Piątek należą:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piątku,
- Poradnia Leczenia Uzależnień w Łęczycy,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Łęczycy,
- Posterunek Policji w Piątku,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Piątku,
- organizacje pozarządowe, kościoły oraz inne podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (NGO),

- placówki oświatowe,
- Powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Łęczycy,
- Powiatowy Urząd Pracy w Łęczycy,
- Sąd Rejonowy w Łęczycy,
- Zespół Sądowej Służby Kuratorskiej w Łęczycy,
- Urząd Miejski w Piątku.

SYTUACJA SPOLECZNA GMINY PIĄTEK

Na podstawie danych empirycznych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piątku, danych Głównego Urzędu Statystycznego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, do każdego z obszarów wymienionych we wprowadzeniu do Strategii przeprowadzono analizy diagnostyczne (diagnoza sytuacji społecznej), w skład których wchodzi charakterystyka i skala problemu oraz podejmowane działania interwencyjne.

Wspieranie rodziny i system pieczy zastępczej

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do ich wypełniania. Prowadzony jest on za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Wsparcie rodziny polega w szczególności na:

- wzmocnieniu roli i funkcji rodziny,
- rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- pomocy w integracji rodziny,
- przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- dążeniu do reintegracji rodziny,
- pracy z rodziną,
- pomocy w opiece i wychowaniu dziecka (w tym pomocy finansowej).

Główną jednostką organizacyjną zajmującą się szeroko rozumianym wspieraniem rodziny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, który służy pomocą rodzinom z Gminy znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, prowadzi działania zmierzające do zaspokojenia niezbędnych ich potrzeb i umożliwiające życie w warunkach odpowiadających godności człowieka. W dalszej części dokumentu przedstawione zostały dane dotyczące liczby rodzin korzystających z pomocy i wsparcia instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny oraz podejmowane przez te instytucje działania.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piątku realizuje zadania wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku (Dz. U. z 2024 r. poz. 177 z późn. zm.), która kładzie nacisk na pracę z rodziną celem niedopuszczenia do odebrania dziecka. W związku z tym wprowadzona została instytucja **asystenta rodziny**, którego zadaniem jest poprawa całościowego funkcjonowania rodziny oraz udzielanie jej pomocy w wielu obszarach: socjalnym, psychologicznym, wychowawczym, czy też ekonomicznym.

W GOPS w Piątku do połowy września 2024r. zatrudniony był 1 asystent rodziny na podstawie umowy o pracę na 1/2 etatu. W 2023 roku w ramach realizacji ustawowego zadania prowadził on pracę z 10 rodzinami przeżywającymi trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w których wychowywało się 20 dzieci. W latach 2021-2023 zauważalny jest wzrost w zakresie liczby rodzin korzystających z tej formy

pomocy. Od 2024r. widoczny jest spadek liczby rodzin korzystających z wsparcia asystenta rodziny. Na przestrzeni analizowanych lat liczba zatrudnionych asystentów rodziny była stała.

Wykres 10. Asystenci rodziny oraz liczba rodzin i dzieci objętych ich wsparciem na przestrzeni lat 2021-2023.

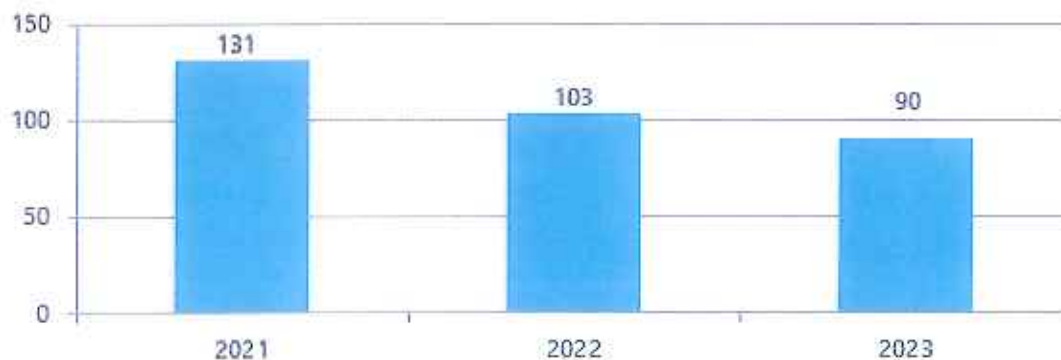

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeb związanych z realizacją zadań za lata, 2021, 2022, 2023

W latach 2021-2023 w gminie Piątek nie było **rodzin wspierających**, to znaczy takich, które mają za zadanie pomóc rodzinie w przewyżczeniu trudnych sytuacji życiowych (zakres działania obejmuje udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego gospodarowania budżetem rodzinnym oraz prowadzenia gospodarstwa domowego). Na stronie GOPS-u oraz tablicy ogłoszeń w latach 2021-2023 widniała informacja o poszukiwaniu kandydatów na rodziny wspierające.

Na kolejnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka. W 2023 roku ze świadczeń korzystało 90 rodzin, czyli o 31,0% mniej niż w roku 2021. W latach 2021-2023 dostrzegalny jest zatem systematyczny spadek średniomiesięcznej liczby rodzin korzystających z tego typu świadczeń, co ma związek z niezmieniającym się w ostatnich latach poziomem kryterium dochodowego.

Wykres 11. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

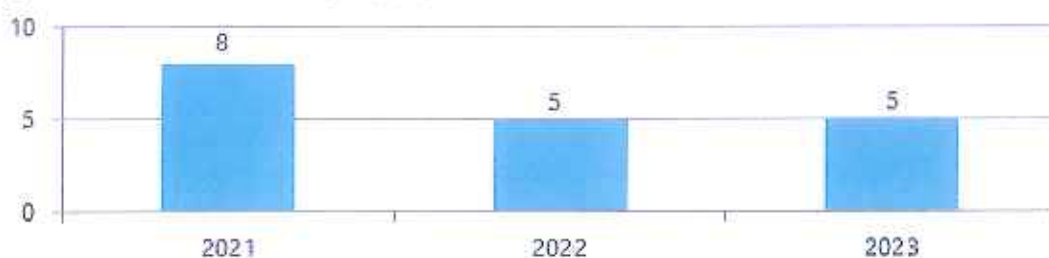
Dodatkowym świadczeniem wspierającym rodzinę jest „świadczenie wychowawcze 800+” (do 1.01.2024 roku wysokość świadczenia wynosiła 500 zł), które zostało wprowadzone 1 kwietnia 2016 roku, ustawą o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Od stycznia 2021 roku nowe sprawy oraz obsługę zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), jednakże dotychczas realizowały je Ośrodki Pomocy Społecznej, które przez kolejne lata będą wygaszały postępowania w tym zakresie i wyłącznie koordynowały system zabezpieczenia społecznego. Świadczenie przysługuje rodzicom bądź opiekunom dziecka do dnia ukończenia przez nie 18 roku życia w wysokości 800 zł

miesięcznie. Celem świadczenia wychowawczego jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Ośrodki Pomocy Społecznej z dniem 01.07.2018 roku otrzymały do realizacji nowe zadanie, którym było ustalenie prawa i wypłata świadczeń „Dobry start”, przysługujących w związku z rozpoczęciem roku szkolnego dzieciom lub osobom uczącym się do 20 roku życia oraz dzieciom lub osobom uczącym się do 24 roku życia – w przypadku dzieci lub osób uczących się i legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności. Od 1 lipca 2021 roku realizację tego zadania przejął Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba osób korzystających z omawianego świadczenia uległa spadkowi: w 2021 roku wynosiła 8 osób, z kolei w latach 2022-2023 po 5 osób.

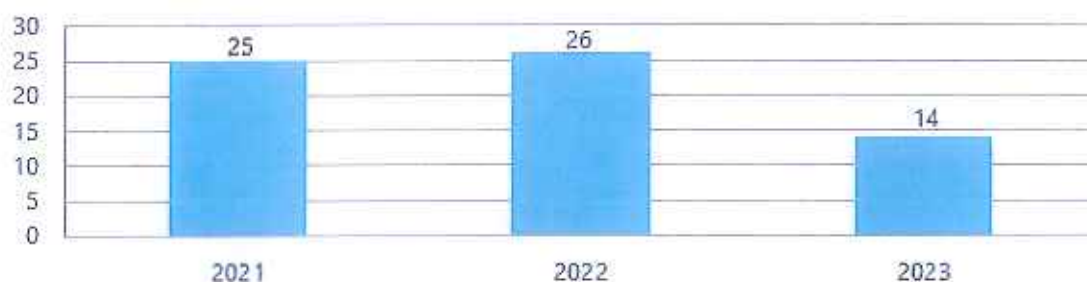
Wykres 12. Liczba osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba rodzin, którym udzielona została pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego ulegała wahaniom: w 2021 roku było to 25 rodzin, w 2022 roku – 26, natomiast w 2023 roku – 14. W 2023 roku wśród rodzin, którym zostało udzielone wsparcie z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej znajdowało się 9 rodzin niepełnych.

Wykres 13. Rodziny, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych w 2023 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na piątym miejscu. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 92, a więc rodziny borykające się z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych stanowiły 15,2% ogółu osób korzystających z pomocy GOPS w Piątku. Na przestrzeni lat 2021-2023 ich udział uległ wahaniom, gdyż w 2021 roku było to 22,1%, natomiast w 2022 roku – 23,0%.

W 2023 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych na łączną kwotę 33 220 zł. Można zauważyć, że kwota przekazana na pobyt dzieci w pieczy zastępczej na przestrzeni analizowanych lat ulegała wahaniom – w 2023 roku kwota zmniejszyła się o 22,6% względem 2021 roku, z kolei w stosunku do 2022 roku o 27,1%. W 2023 roku 2 dzieci było umieszczonych

w instytucjonalnej pieczy zastępczej, natomiast 6 dzieci przebywało w rodzinnej pieczy zastępczej. Szczegółowe informacje prezentuje poniższa tabela.

Tabela 12. Dane dotyczące pobytu dzieci z terenu Gminy przebywających i umieszczonych w pieczy zastępczej w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej instytucjonalnej	2	0	2
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej instytucjonalna	3	3	0
Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej rodzina	7	6	6
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej w złotych	42 905	45 567	33 220

Źródło: Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeb związanych z realizacją zadań w Gminie Piątek za lata 2021, 2022, 2023 oraz Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok.

W 2023 roku 1 dziecko opuściło rodzinną pieczę zastępczą, natomiast 2 dzieci zostało umieszczone w Rodzinnym Domu Dziecka. Żadne dziecko nie wróciło do rodziny biologicznej.

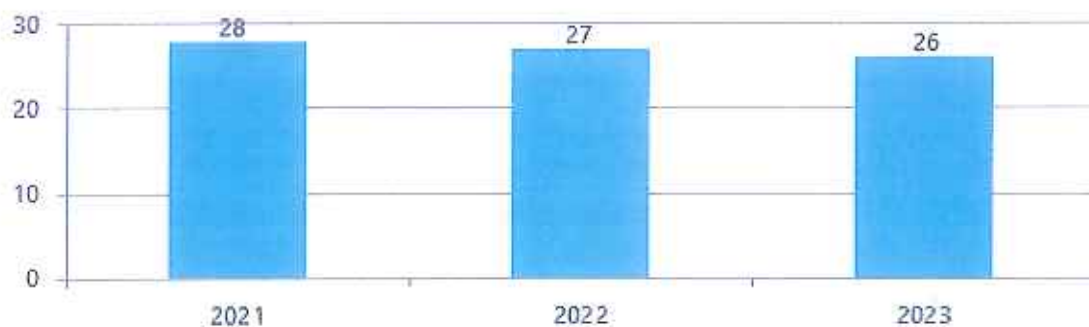
Wsparcie osób z niepełnosprawnością

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Dla potrzeb Strategii wykorzystano elementy definicji osoby z niepełnosprawnością z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych i przyjęto, że: *osoby niepełnosprawne to osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnienie ról społecznych, a w szczególności wykonywanie pracy zawodowej.* Osoby z niepełnosprawnością dzieli się według różnych kryteriów: rodzaju niepełnosprawności, okresu życia, w którym ona wystąpiła oraz stopnia niepełnosprawności. Warty podkreślenia jest fakt, że osoby z niepełnosprawnością tworzą bardzo niejednorodną grupę, w związku z czym działania na ich rzecz powinny być adresowane z uwzględnieniem specyfiki występujących schorzeń i dysfunkcji.

W 2023 roku liczba rodzin korzystających ze wsparcia z powodu niepełnosprawności wynosiła 26. Z prezentowanych danych wynika, że w latach 2021-2023 liczba rodzin, którym udzielono pomocy społecznej z tego powodu ulegała systematycznemu spadkowi.

Wykres 14. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Niepełnosprawność w 2023 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowała się na czwartym miejscu. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej

wyniosła 92, a więc rodziny borykające się z problemem niepełnosprawności stanowiły 28,7% ogółu osób korzystających z pomocy GOPS w Piątku. Na przestrzeni lat 2021-2023 ich udział ulegał wahaniom, gdyż w 2021 roku było to 24,8%, natomiast w 2022 roku – 23,9%.

Kolejna tabela przedstawia dane dotyczące przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2021-2023. W 2023 roku przyznano 275 świadczeń na łączną kwotę 59 356,00 zł, w 2022 roku liczba świadczeń wyniosła 276 na kwotę 59 572,00 zł, z kolei w 2021 roku kształtowała się na poziomie 300 świadczeń na kwotę 64 752,00 zł. W omawianym okresie zarówno liczba przyznanych świadczeń, jak i przeznaczona na nie kwota uległa spadkowi. Szczegółowe dane przedstawia kolejna tabela.

Tabela 13. Zasiłek pielęgnacyjny dla dziecka z niepełnosprawnością na przestrzeni lat 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	300	276	275
kwota świadczeń [zł]	64 752,00	59 572,00	59 356,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Liczba przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2021-2023 uległa wzrostowi: w 2021 roku przyznano 430 świadczeń, w 2022 roku – 463, natomiast w 2023 roku – 472 natomiast. Na przestrzeni lat wzrostowi uległa również kwota przeznaczona na ten cel. Szczegółowe dane znajdują się w poniższej tabeli.

Tabela 14. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o znacznym stopniu niepełnosprawności na przestrzeni lat 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba świadczeń	430	463	472
Kwota świadczeń [zł]	92 811,00	99 934,00	101 876,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W 2023 roku przyznano 271 świadczeń dla osób z niepełnosprawnością powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia, w 2022 roku było ich 223, natomiast w 2021 roku – 204. Na przestrzeni ostatnich trzech lat obserwowalny jest wzrost zarówno w zakresie liczby przyznanych zasiłków z tego tytułu, jak i kwoty przeznaczanej na ten cel.

Tabela 15. Zasiłek pielęgnacyjny dla osoby z niepełnosprawnością w wieku powyżej 16 roku życia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, która powstała przed 21 rokiem życia na przestrzeni lat 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	204	223	271
kwota świadczeń [zł]	44 031,00	48 132,00	58 493,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

W latach 2021-2023 nie przyznano specjalnego zasiłku opiekuńczego tj. zasiłku który przysługuje w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: koniecznością stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz koniecznością stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

W 2023 roku przyznano 509 świadczeń pielęgnacyjnych, w 2022 roku było ich 407, natomiast w 2021 roku – 352. Na przestrzeni ostatnich trzech lat obserwowalny jest wzrost zarówno w zakresie liczby przyznanych zasiłków z tego tytułu, jak i kwoty przeznaczanej na ten cel.

Tabela 16. Świadczenie pielęgnacyjne dla na przestrzeni lat 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń	352	407	509
Kwota świadczeń [zł]	692 247,00	861 271,00	1 246 846,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Zadaniem Gmin, które jest realizowane przez Ośrodki Pomocy Społecznej, jest również świadczenie usług opiekuńczych osobom chorym, samotnym oraz osobom z niepełnosprawnościami. Usługi świadczone są w celu zapewnienia wsparcia i umożliwienia funkcjonowania osobom, które z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności lub innej przyczyny wymagają pomocy innych osób, a które są tej pomocy pozbawione, by jak najdłużej pozostawały w swym środowisku zamieszkania.

W 2023 roku ogólna liczba świadczeń wyniosła 1 563, a kwota na nie wydatkowana była równa 1 474 341,00 zł. W porównaniu do 2021 oraz 2022 roku liczba świadczeń uległa wzrostowi. Szczegółowe informacje znajdują się w kolejnej tabeli.

Tabela 17. Ogólna liczba świadczeń oraz łączne wydatki na realizację usług opiekuńczych ogółem zasilek pielęgnacyjny, świadczenia pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy na przestrzeni lat 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba świadczeń opiekuńczych	1 325	1 413	1 563
kwota świadczeń w zł	902 259,00	1 078 406,00	1 474 341,00

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Zdrowie psychiczne

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Zdrowie psychiczne jest dynamicznym stanem wewnętrznej równowagi, które umożliwia osobom wykorzystywanie ich umiejętności w harmonii z uniwersalnymi wartościami społecznymi. Podstawowe umiejętności poznawcze i społeczne, zdolność rozpoznawania, wyrażania i modulowania własnych emocji, a także współczucia dla innych, elastyczność i zdolność radzenia sobie z niekorzystnymi zdarzeniami w życiu i pełnienia funkcji w rolach społecznych, a także harmonijny związek między ciałem, a umysłem to istotne składniki zdrowia psychicznego, które przyczyniają się w różnym stopniu do stanu równowagi wewnętrznej. Według tej definicji równowaga wewnętrzna jest uważana za „stan dynamiczny” głównie w celu odzwierciedlenia faktu, że różne okresy życia człowieka (dojrzewanie, rodzicielstwo, przejście na emeryturę) naruszają ową równowagę i mogą wymagać zmian.

Dotarcie do wiarygodnych danych dotyczących zdrowia psychicznego zazwyczaj stwarza wiele problemów. Dzieje się tak ponieważ termin „zdrowie psychiczne” jest bardzo płynny i zawierają się w nim inne problemy społeczne.

Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez Gminę należy organizacja i świadczenie **specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi**. Usługi te przeznaczone są dla osób dorosłych, wykazujących zaburzenia wymienione w art. 3 ustawy o ochronie zdrowia psychicznego: chorych psychicznie, upośledzonych umysłowo, osób wykazujących inne poważne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga formy pomocy i opieki niezbędnej do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym, a w wyjątkowych przypadkach dla dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi.

W latach 2021-2023 gmina Piątek nie realizowała specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

Profilaktyka i rozwiązywanie problemów uzależnień

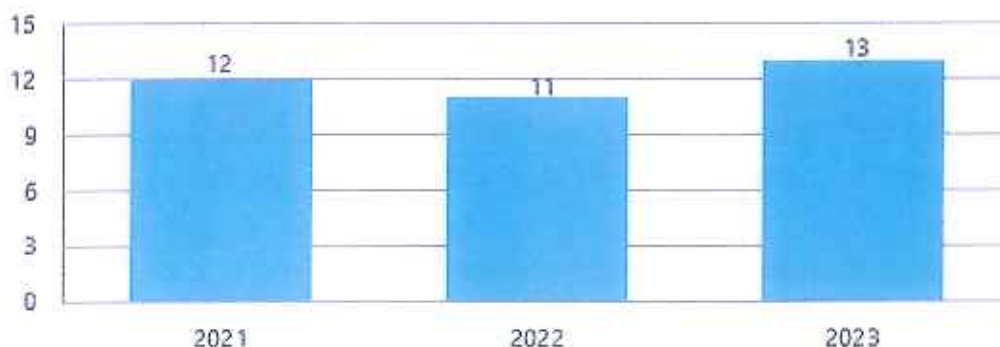
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Alkoholizm jest problemem zdrowotnym i społecznym. Specjaliści z różnych profesji poszukują sposobu rozwiązywania tego problemu. Chcą poznać przyczyny powstawania alkoholizmu i działania, które mogłyby zapobiec rozprzestrzenianiu się tego zjawiska. Uzależnienie od alkoholu jest uznawane za chorobę, jako że spełnia trzy zasadnicze kryteria. Pierwsze kryterium dotyczy naruszonej równowagi między zdrowiem, a patologią. Drugim kryterium jest swoista etiologia uzależnienia. Trzecim wskaźnikiem choroby są zmiany patologiczne, w których obecny jest czynnik fizyczny.

Działaniami określonymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zajmuje się **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Zadania przez nią podejmowane wynikają między innymi z *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii*.

W 2023 roku z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piątku z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 13 rodzin, w 2022 roku – 11, a w 2021 – 12. W omawianym okresie tylko w 2023 roku na terenie Gminy 1 rodzina skorzystała z powodu narkomanii

Wykres 15. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Alkoholizm w 2023 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdował się na szóstym miejscu. W tym samym roku liczba rodzin borykających się z problemem alkoholizmu stanowiła 14,1% ogółu. Na przestrzeni lat 2021-2023 ich udział uległ stopniowemu zwiększeniu, gdyż w 2021 roku było to 10,6%, natomiast w 2022 roku – 9,7%.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywają działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w ramach przysługujących jej uprawnień. W 2023 roku Komisja składała się z 6 członków oraz przewodniczącego.

Do GKRPA w 2023 roku wpłynęło 12 wniosków o objęcie postępowaniem osób nadużywających alkoholu. Rozmowy motywacyjne przeprowadzono z 7 osobami zgłoszonymi do postępowania. Trzy osoby, pomimo wezwań, nie stawiły się na posiedzeniu GKRPA, natomiast dwie osoby miały zaplanowane rozmowy motywacyjne na 2024 rok. W 2023 roku do badania przez biegłych w Poradni Leczenia Uzależnień w Łęczycy skierowano 11 osób, z czego wydano 8 opinii dotyczących uzależnienia od alkoholu. W 6 przypadkach złożono wnioski do Sądu Rejonowego

w Łęczycy o rozpoczęcie postępowania w sprawie obowiązkowego leczenia odwykowego. Sąd Rejonowy w Łęczycy wydał 12 postanowień dotyczących zobowiązania do leczenia odwykowego.

W 2023 roku, w porównaniu z poprzednimi latami, odnotowano wahania liczby osób uzależnionych, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy oraz wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. W latach 2021-2023 tylko w 2023 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z członkami rodzin osób uzależnionych.

Tabela 18. Działania Gminna Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Piątku wobec osób uzależnionych w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
liczba osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	7	13	7
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	5	8	6
liczba członków rodzin osób uzależnionych, z którymi przeprowadzono rozmowy	0	0	3

Źródło: Dane przekazane przez GKRPA

W latach 2022 realizowano programy w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez PARPA, Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii (obecnie Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom), Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii, z kolei w latach 2021-2023 wdrażano szereg programów nierekomendowanych.

Tabela 19. Liczba rekomendowanych oraz nierekomendowanych Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego za lata 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
p. rekomendowane	0	4	0
p. nierekomendowane	2	6	8

Źródło: Dane przekazane przez GKRPA

W latach 2021-2023 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy wzrosła. W 2021 roku na jej obszarze funkcjonowało 16 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, z kolei w latach 2022-2023 liczba ta wzrosła do 17 punktów. W 2023 roku 14 z nich było przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 3 przeznaczone do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne). Szczegółowe dane znajdują się w tabeli poniżej.

Wykres 16. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w gminie Piątek na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Dane przekazane przez GKRPA

Kolejną analizowaną kwestią jest liczba mieszkańców przypadająca na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych. W latach 2021-2023 ich udział uległ spadkowi. W 2021 roku na terenie Gminy liczba osób przypadająca na 1 punkt sprzedaży alkoholu wynosiła 355, w 2022 – 330, z kolei w 2023 – 328.

Na przestrzeni analizowanych lat na terenie gminy Piątek funkcjonował **Punkt Konsultacyjny**, którego zadaniem było wsparcie osób w kryzysie. W 2023 roku był on czynny średnio 30 godzin w miesiącu. Udzielono w nim 74 porady osobom z problemem alkoholowym oraz 65 – członkom rodzin z problemem alkoholowym. Szczegółowe dane zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 20. Liczba godzin w jakich czynny był Punkt Konsultacyjny, liczba porad świadczonych osobą z problemem alkoholowym oraz członkom ich rodzin w 2021-2023

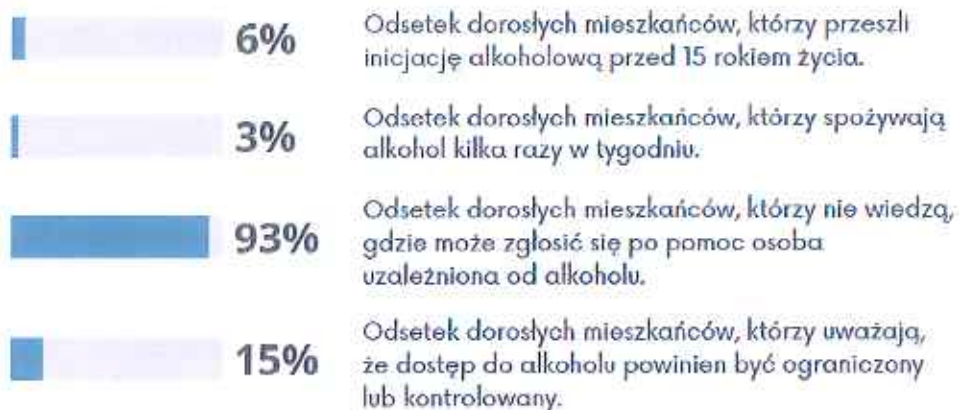
Wyszczególnienie	2021	2022	2023
średnia miesięczna liczba godzin w których był czynny Punkt	20	20	30
liczba porad świadczonych osobom z problemem alkoholowym	40	42	74
liczba porad świadczonych członkom rodziny osób z problemem alkoholowym	57	71	65

Źródło: Dane przekazane przez GKRPA

Najważniejsze wnioski z wyników badania przeprowadzonego w 2024 roku:*

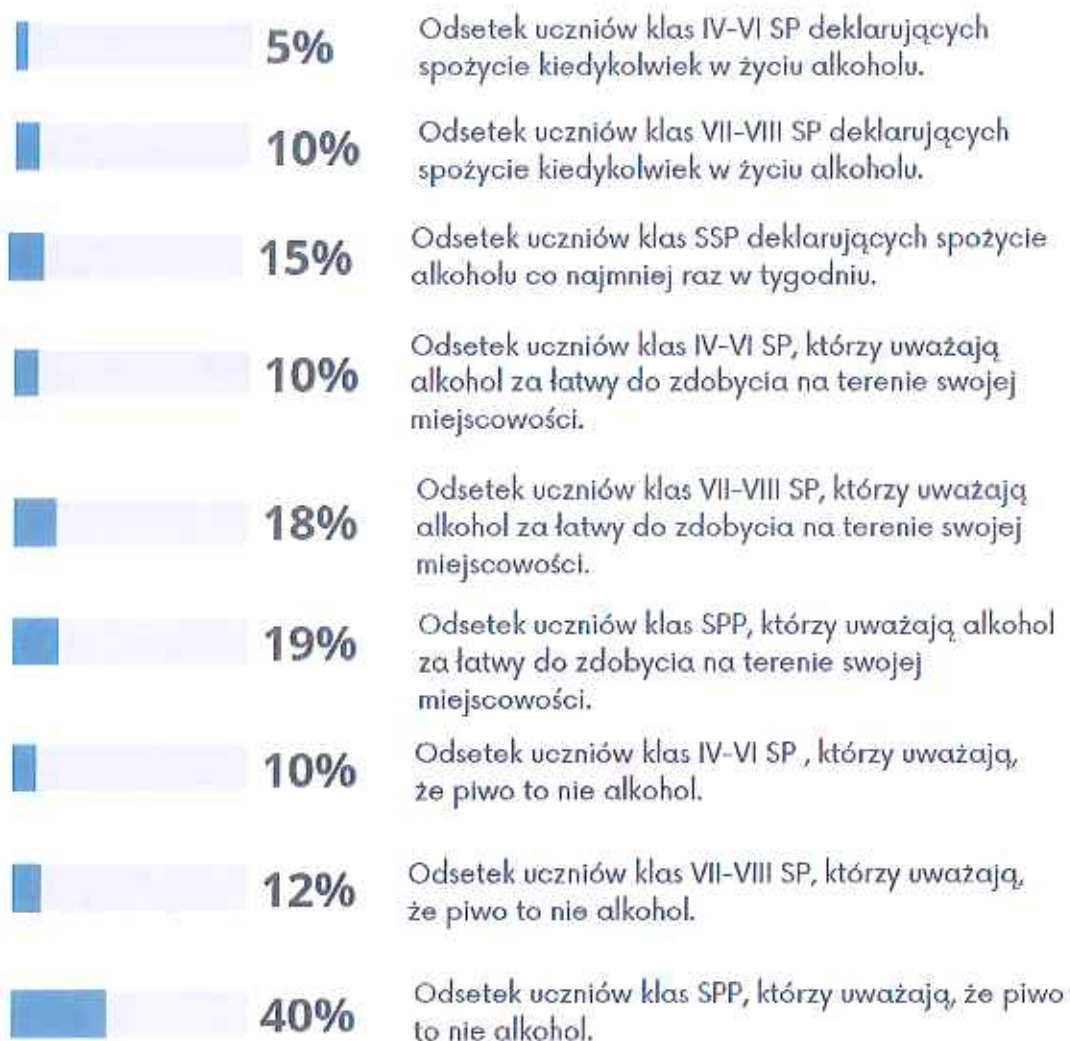
Alkohol

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=121

UCZNIOWIE

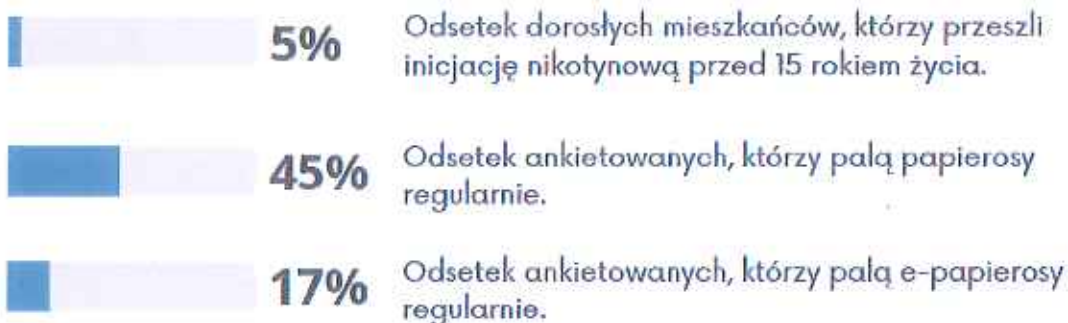

Odsetek uczniów obliczony względem całej próby, kolejno dla klas IV-VI = 136, odsetek uczniów klas VII-VIII = 60, uczniowie klas SPP = 95.

Papierosy

DOROŚLI MIESZKAŃCY

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=121

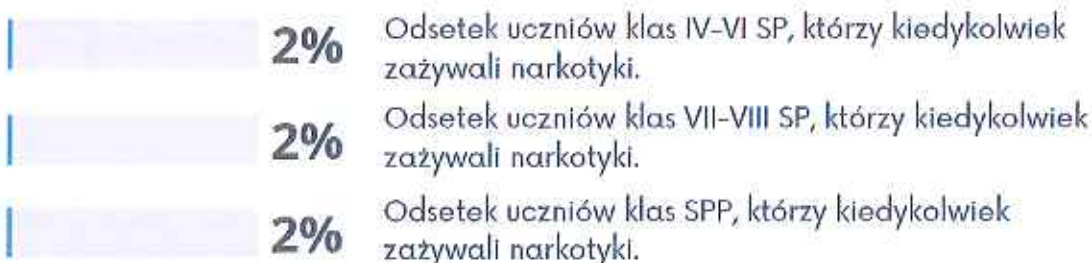
UCZNIOWIE

Odsetek uczniów obliczony względem całej próby, kolejno dla klas IV-VI = 136, odsetek uczniów klas VII-VIII - 60, uczniowie klas SPP - 95.

Narkotyki

UCZNIOWIE

Odsetek uczniów obliczony względem całej próby, kolejno dla klas IV-VI = 136, odsetek uczniów klas VII-VIII - 60, uczniowie klas SPP - 95.

Przeciwdziałanie przemocy domowej

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy domowej wg. ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej mówi, że za przemoc domową uważa się „jednorazowe albo

powtarzające się umyślne działanie lub zamiechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- a) narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- b) naruszające jej godność, nictykałość cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy konieczne jest podejmowanie interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości wdrożenia czynności prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy domowej w gminie Piątek zajmuje się **Zespół Interdyscyplinarny**.

Celem funkcjonowania Zespołu jest skoordynowanie wszystkich działań instytucji i organów zaangażowanych w niesienie pomocy osobom krzywdzonym oraz przeciwdziałanie przemocy domowej. Zespół Interdyscyplinarny realizuje działania określone w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej.

Jedną z analizowanych kwestii są dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy oraz grup roboczych (obecnie grup diagnostyczno-pomocowych). Na przestrzeni lat 2021-2023 liczba posiedzeń Zespołu ulegała wahaniom – w 2022 roku ich liczba wyniosła 5 i tym samym była najwyższa w analizowanym okresie, w 2021 oraz 2023 wynosiła po 4, czyli po jednym na kwartał. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych, w ramach Zespołu powoływane były grupy robocze. W ciągu omawianych lat, liczba powołanych grup roboczych oraz liczba posiedzeń ulegała wahaniom. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 21. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy i grup roboczych w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	5	4
Liczba powołanych grup roboczych	8	16	14
Liczba posiedzeń grup roboczych	42	46	42

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2021, 2022, 2023

Podjęcie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą domową. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Na przestrzeni ostatnich lat liczba wszczętych procedur „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom – w 2021 roku wynosiła 16, w 2022 roku – 18, natomiast w 2023 roku – 14. W 2021 roku zakończono 15 procedur, w roku 2022 – 13, a w 2023 liczba ta spadła do 10.

Wykres 17. Liczba wszczętych i zakończonych procedur NK na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie za lata 2021, 2022, 2023

Na przestrzeni lat liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” ulegała wahaniom. W roku 2023 liczba rodzin doświadczających przemocy, które zostały objęte działaniami w ramach procedury NK wynosiła 14, tym samym była to najniższa liczba w analizowanym okresie. Przemoc domowa jest zjawiskiem dotykającym różnorodne grupy społeczne, niezależnie od płci, wieku, wykształcenia, pozycji społecznej czy zawodu. W 2023 roku główną grupą dotkniętą przemocą domową były kobiety (13), z kolei liczba mężczyzn doświadczających tego problemu wyniosła 2. Szczegółowe dane przedstawiono w kolejnej tabeli.

Tabela 22. Dane statystyczne dotyczące liczby osób doświadczających przemocy, które zostały objęte działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” w latach 2021-2023

Lp.	Wyszczególnienie	2021	2022	2023
1.	Liczba rodzin doświadczających przemocy, objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”	16	18	14
2.	Liczba kobiet	16	16	13
3.	Liczba mężczyzn	1	2	2
4.	Liczba dzieci	0	0	0

Źródło: Sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Piątek za rok 2021, 2022, 2023

Najważniejsze wnioski z wyników badania przeprowadzonego w 2024 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

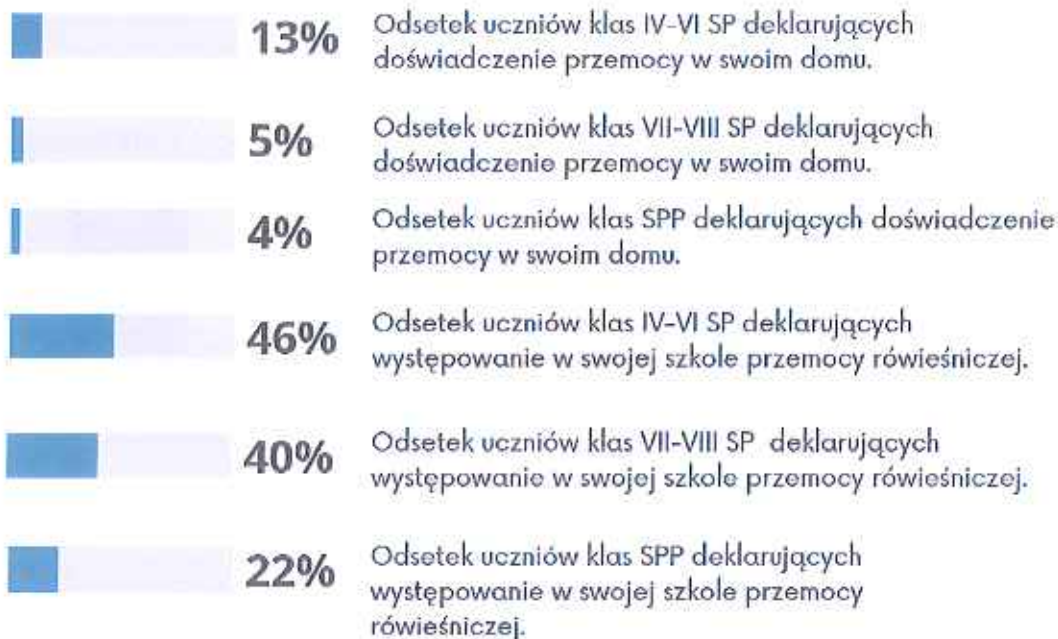

10%

Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących znajomość kogoś, kto doświadcza przemocy domowej.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=121

UCZNIOWIE

Odsetek uczniów obliczony względem całej próby, kolejno dla klas IV-VI = 136, odsetek uczniów klas VII-VIII = 60, uczniowie klas SPP = 95.

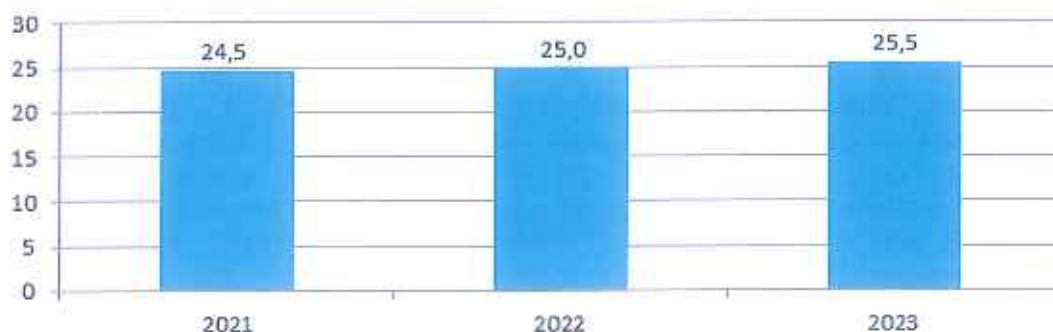
Aktywność i integracja społeczna seniorów

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Aktywność i integracja społeczna seniorów stanowią niezwykle ważny i wymagający obszar dla Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Dzięki postępowi medycznemu żyjemy coraz dłużej, coraz dłużej chcemy być aktywni i korzystać z życia w pełni. Pomimo tego w starszych osobach często nie dostrzega się potencjału i korzyści płynących dla społeczności lokalnej, należy pamiętać, że to właśnie seniorzy dzięki swej wiedzy i życiowemu doświadczeniu mogą stanowić niezwykle cenne źródło nauki dla młodych pokoleń. Równie często projektując infrastrukturę rekreacyjną pomija się potrzeby osób starszych, co negatywnie wpływa na ich samopoczucie, a co za tym idzie – na ich odbiór przez resztę społeczeństwa. Należy kreować zupełnie nowy wizerunek osoby starszej – jako osoby aktywnej, sprawnej i będącej pełnoprawnym obywatelem Gminy.

Na przestrzeni ostatnich lat możemy zauważyć niewielki wzrost udziału osób, które ukończyły 60 lat w populacji ogólnej. Zjawisko to, nazywane starzejącym się społeczeństwem, ma miejsce zarówno w Polsce, jak i w większości uprzemysłowionych krajów. Niesie to za sobą konieczność intensyfikacji działań skierowanych w stronę wsparcia i integracji seniorów. W gminie Piątek odsetek osób będących w wieku poprodukcyjnym w 2023 roku wyniósł 25,5, co oznacza wzrost w stosunku do roku 2021 o 1,0 pp. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

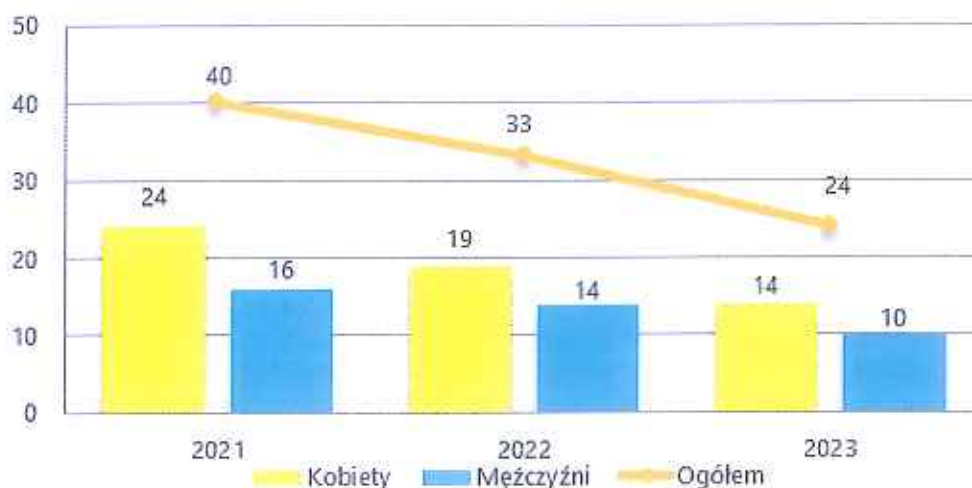
Wykres 18. Zestawienie udziału mieszkańców w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w gminie Piątek na przestrzeni lat 2021-2023 (w procentach)

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ogólna liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy i wsparcia GOPS kształtowała się w 2023 roku na poziomie 24. Większość stanowiły kobiety – 14, natomiast liczba mężczyzn wyniosła 10. Na przestrzeni lat 2021-2023 dostrzec można spadek osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej na terenie Gminy.

Wykres 19. Liczba osób w wieku poprodukcyjnym korzystających z pomocy społecznej w podziale na płeć w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Osoba, która ukończyła 75 rok życia, jest uprawniona do dodatku pielęgnacyjnego bez potrzeby weryfikowania jej stanu zdrowia w drodze badania lekarza orzecznika ZUS, jak ma to miejsce wobec pozostałej grupy uprawnionych. Na przestrzeni analizowanych lat widoczne są wahania w zakresie liczby świadczeń z tytułu zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby powyżej 75 roku życia: w 2021 roku było to 13 świadczeń, w 2022 roku – 44, natomiast w 2023 roku wypłacono 36 takich świadczeń.

Wykres 20. Liczba świadczeń zasiłku pielęgnacyjnego dla osoby, która ukończyła 75 lat w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Kluczowym zasobem w zakresie wsparcia seniorów są domy pomocy społecznej, świadczące usługi opiekuńcze, bytowe, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności i nie są zdolne do samodzielnej egzystencji. Kierowanie do DPS i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w Domu jest zadaniem własnym Gminy o charakterze obowiązkowym. Oplatę za pobyt w DPS ponosi sam mieszkaniec, jednak nie więcej niż 70,0% swojego dochodu. Jeżeli nie pokrywa on opłaty w całości, różnicę ponoszą małżonkowie, zstępni przed wstępnymi, a w przypadku, gdy ich dochody nie przekraczają 300% kryterium dochodowego, koszty ponosi Gmina. W roku 2021 liczba osób przebywających w DPS wynosiła 14, ta liczba utrzymała się na stałym poziomie również w roku 2022, jednak w roku 2023 nastąpił zauważalny spadek do 11 osób. Na przestrzeni lat kwota przeznaczona na ten cel ulegała wahaniam, a najwyższą wartość odnotowano w 2022 roku. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia następująca tabela.

Tabela 23. Odpłatność Gminy za pobyt w Domu Pomocy Społecznej na przestrzeni lat 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
Liczba osób przebywających w DPS	14	14	11
Kwota świadczeń [zł]	323 073	335 147	302 388

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

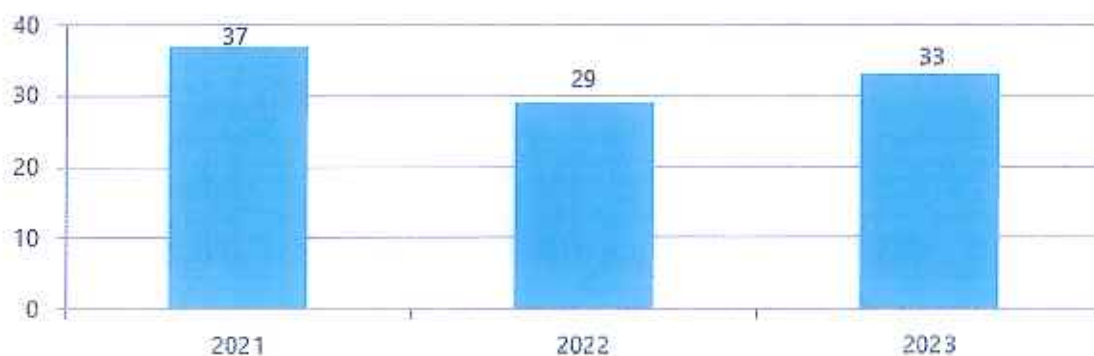
Promocja zatrudnienia, reintegracja zawodowa i społeczna osób podlegających wykluczeniu społecznemu

Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej znajduje się bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy) jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiają stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu i przestępczość.

Na przestrzeni analizowanych lat zaobserwowano wahania liczby rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piątku z powodu bezrobocia. W roku 2023 liczba ta wynosiła 33, co w porównaniu z rokiem 2021 oznacza spadek o 10,8%, z kolei w zestawieniu z rokiem poprzednim (2022) odnotowano wzrost o 13,8%.

Wykres 21. Liczba rodzin, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu bezrobocia w latach 2021-2023

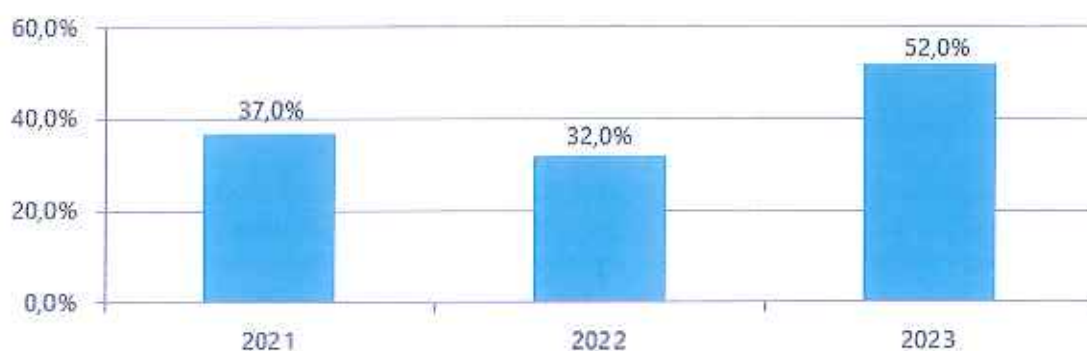

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Bezrobocie w 2023 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na drugim miejscu. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 92, a więc rodziny borykające się z problemem bezrobocia stanowiły 35,9% ogółu osób korzystających z pomocy GOPS w Piątku. Na przestrzeni lat 2021-2023 ich udział ulegał wahaniom, gdyż w 2021 roku było to 32,7%, natomiast w 2022 roku – 25,6%.

Na przestrzeni lat dostrzegalne są wahania wartości wskaźnika bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej. Wskaźnik ten obliczany jest jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia, do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem. W 2021 roku osiągnął on wartość 37,0%, w 2022 roku spadł do wartości 32,0%, natomiast w 2023 roku kształtował się na poziomie 52,0%.

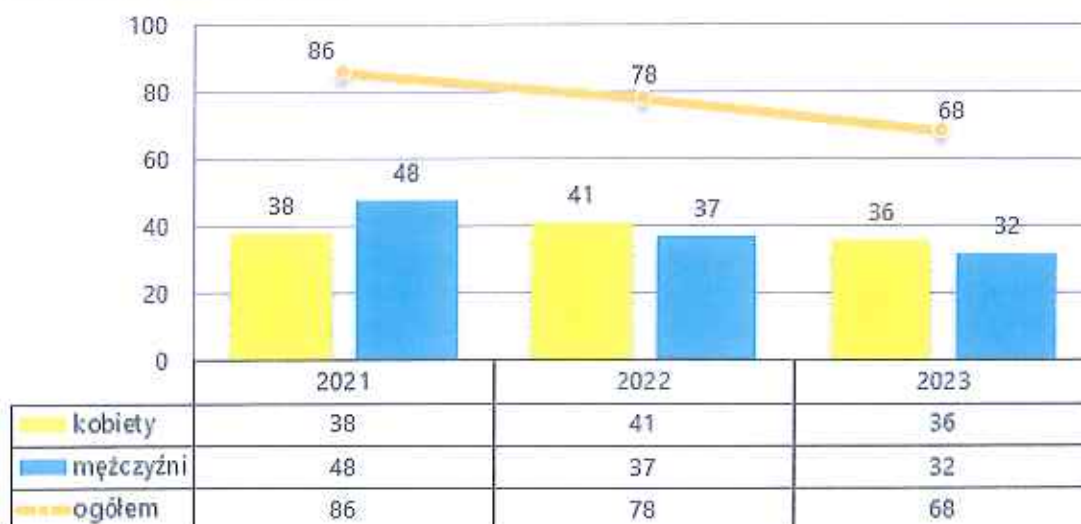
Wykres 22. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w latach 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

Na koniec 2023 roku w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było łącznie 68 mieszkańców gminy Piątek. Oznacza to spadek względem 2022 roku na poziomie 14,7% oraz o 26,5% względem roku 2021. Pod względem płci występuje dysproporcja – pozostających bez pracy kobiet było w 2023 roku więcej niż mężczyzn (liczba kobiet – 36, liczba mężczyzn – 32). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejny wykres.

Wykres 23. Mieszkańcy gminy Piątek zarejestrowani w Powiatowym Urzędzie Pracy z podziałem na płeć na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Rozpatrując kwestię liczby bezrobotnych osób z podziałem na grupę wiekową można zauważyć, że w 2023 roku w stosunku do 2021 roku nastąpił spadek udziału osób do 25 roku życia w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy (o 9,5 pp.). W przypadku osób do 30 roku życia odsetek ten

w analizowanych latach również uległ spadkowi (o 12,3 pp.), z kolei w przypadku mieszkańców powyżej 50 roku życia zarejestrowanych w PUP odnotowywano wahania. Szczegółowe dane przedstawia tabela poniżej.

Tabela 24. Liczba zarejestrowanych bezrobotnych mieszkańców gminy Piątek w podziale na wiek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w latach 2021-2023

Kategoria wiekowa	31 grudnia 2021		31 grudnia 2022		31 grudnia 2023	
	Liczba osób	%	Liczba osób	%	Liczba osób	%
Do 25 roku życia	17	19,8	9	11,5	7	10,3
1 do 30 roku życia	27	31,4	16	25,5	13	19,1
Powyżej 50 roku życia	23	26,7	27	34,6	19	27,9

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Ze zjawiskiem długotrwałego bezrobocia mamy do czynienia w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotnej łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych. Jest to zjawisko niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, ponieważ najczęściej świadczy o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł. Poniższa tabela przedstawia liczbę długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Piątek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy, w porównaniu do danych z całego powiatu łączyckiego. W przypadku Gminy dostrzegalny jest spadek liczby osób długotrwałe bezrobotnych w 2023 roku względem 2021 roku. W powiecie łączyckim udział osób długotrwałe bezrobotnych w 2023 roku wyniósł 56,6%, co oznacza, że sytuacja w gminie Piątek była bardziej korzystna niż odnotowano w powiecie. Szczegółowe dane znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 25. Liczba długotrwałe bezrobotnych mieszkańców gminy Piątek oraz ich udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych w PUP mieszkańców Gminy w porównaniu do powiatu łączyckiego na przestrzeni lat 2021-2023

Wyszczególnienie		2021	2022	2023
Gmina	Liczba osób	52	37	36
	Udział (%)	60,5	47,4	52,9
Powiat	Liczba osób	739	597	565
	Udział (%)	61,7	53,5	56,6

Źródło: <https://bdl.stat.gov.pl/>

Wsparcie osób z problemem ubóstwa

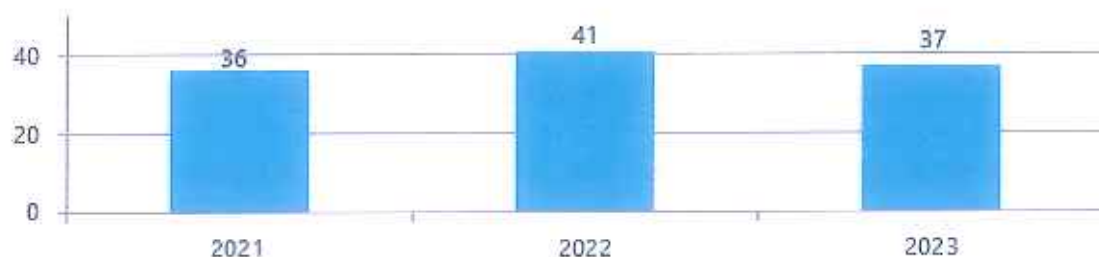
Podstawowe informacje, skala problemu i działań interwencyjnych

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa dokonano na podstawie danych statystycznych dotyczących liczby beneficjentów pomocy społecznej oraz przyznanych świadczeń z pomocy społecznej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian na przestrzeni lat. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawnione były do korzystania ze świadczeń ogółem oraz tych, które uprawnione były do pomocy z tytułu ubóstwa.

Dane źródłowe pokazują, że ogólna liczba rodzin zamieszkujących Gminę, którym została udzielona pomoc i wsparcie z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2021-2023 ulegała wahaniom. W 2023 roku z tego powodu z pomocy korzystało 37 rodzin, w 2022 roku – 41, natomiast w 2021 roku – 36.

Wykres 24. Liczba rodzin korzystających z pomocy i wsparcia z powodu ubóstwa na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

Ubóstwo w 2023 roku jako powód udzielania pomocy i wsparcia z pomocy społecznej znajdowało się na pierwszym miejscu. W tym samym roku liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej wyniosła 92, a więc rodziny borykające się z problemem ubóstwa stanowiły 40,2% ogółu osób korzystających z pomocy GOPS w Piątku. Na przestrzeni lat 2021-2023 ich udział wzrósł, gdyż w 2021 roku było to 31,8%, natomiast w 2022 roku 36,3%.

W 2023 roku zasiłki stałe pobierało 25 osób, zasiłek okresowy – 19 osób, a zasiłek celowy – 37 osób. Na przestrzeni ostatnich trzech lat liczba świadczeniobiorców zasiłku stałego ulegała wahaniom, natomiast w przypadku zasiłku okresowego i celowego odnotowywano stopniowy spadek ich liczby. Kwota świadczeń w analizowanych latach w zakresie zasiłku stałego i okresowego uległa wahaniom, z kolei w przypadku zasiłku celowego zmalała.

Tabela 26. Liczba osób, którym przyznano zasiłek stały, okresowy i celowy oraz kwota świadczeń na przestrzeni lat 2021-2023

Rodzaj zasiłku	2021		2022		2023	
	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]	Liczba osób	Kwota świadczeń [zł]
Zasiłek stały	28	167 008	30	200 844	25	163 177
Zasiłek okresowy	22	30 548	20	35 810	19	35 783
Zasiłek celowy	61	49 446	43	32 173	37	27 090

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Piątku realizuje program „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej, osób samotnych, w podeszłym wieku i osób z niepełnosprawnością. W 2023 roku świadczenie pieniężne w ramach tego Programu przyznane zostało 21 osobom, natomiast niepieniężne w formie posiłku – 16, z czego 13 przeznaczonych było dla dzieci. Na przestrzeni lat dostrzegalna jest tendencja spadkowa w zakresie liczby osób otrzymujących świadczenia pieniężne oraz świadczenia niepieniężne. Warto podkreślić, iż w każdym roku poddanym analizie znaczną część osób objętych ww. świadczeniami stanowiły dzieci.

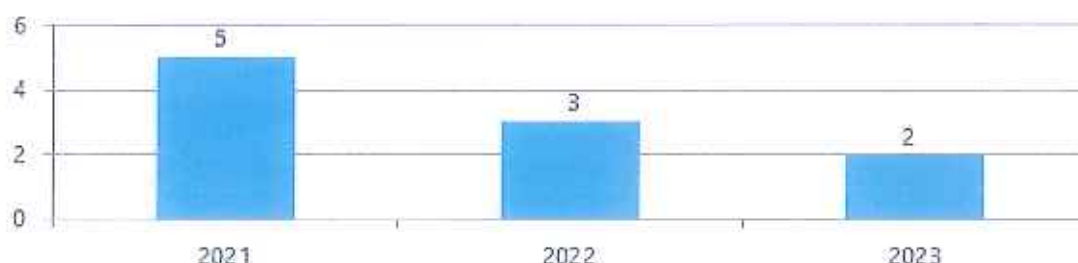
Tabela 27. Liczba osób korzystających ze świadczenia niepieniężnego i pieniężnego przyznanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” w latach 2021-2023

Wyszczególnienie	2021	2022	2023
świadczenie pieniężne	39	37	21
świadczenie niepieniężne	33	17	16
w tym dzieci	16	16	13

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 i 2023 rok

Bezpośrednio z ubóstwem wiąże się problem bezdomności – jest często zarówno przyczyną ubóstwa, jak i jego skutkiem. W latach 2021-2023 liczba ludności korzystającej z pomocy i wsparcia GOPS z powodu bezdomności uległa spadkowi. W 2021 roku świadczenia otrzymywało 5 osób, w 2022 roku były to 3 osoby, a w 2023 roku liczba ta spadła do 2 osób.

Wykres 25. Liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia z powodu bezdomności na przestrzeni lat 2021-2023

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2021, 2022 i 2023 rok

W latach 2021-2023 na terenie gminy Piątek nie funkcjonowały schroniska dla osób bezdomnych oraz schroniska dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Gmina Piątek zapewniała pomoc osobom bezdomnym w Schronisku dla Osób Bezdomnych „Metamorfoza” w Feliksowie i Schronisku dla Osób Bezdomnych z Usługami Opiekuńczymi w Bilgoraju i we Włynicach.[#]

Najważniejsze wnioski z wyników badania przeprowadzonego w 2024 roku:

DOROŚLI MIESZKAŃCY

47% Odsetek badanych, którzy uważają, że ubóstwo to *"bardzo istotny"* i *"raczej istotny"* problem.

* Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=121

ANALIZA SWOT

W ramach diagnozy dokonanej na potrzeby niniejszego dokumentu przeprowadzono również analizę SWOT. Umożliwia ona identyfikację mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nimi stoją, pomagając jednocześnie usystematyzować zgromadzoną dotychczas wiedzę.

Uzyskane wyniki diagnozy problemów społecznych, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu, posłużyły do opracowania założeń lokalnej polityki społecznej Gminy Piątek na najbliższe lata. Zostały one przedstawione w Strategii i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych występujących w gminie.

Analiza SWOT, jako narzędzie pomocnicze pozwoli na pogłębioną ocenę otoczenia planowanych w przedmiotowej strategii kierunków działań. Z oczywistych względów posłuży uporządkowaniu informacji mających kluczowe znaczenie dla polityki społecznej Gminy Piątek.

Zastosowana technika analityczna SWOT oparta została na czynnikach mających wpływ na rozwój strefy społecznej pogrupowanych w cztery kategorie czynników strategicznych:

- *S (Strengths)- mocne strony: wszystko to co stanowi atut, przewagę, zaletę analizowanego obszaru,
- *W (Weaknesses)- słabe strony: wszystko to co stanowi słabość, barierę, wadę analizowanego obszaru,
- *O (Opportunities)- szanse: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru szansę korzystnej zmiany,
- *T (Threats)- zagrożenia: wszystko to co stwarza dla analizowanego obszaru niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej.

Przedstawiona poniżej analiza obejmuje

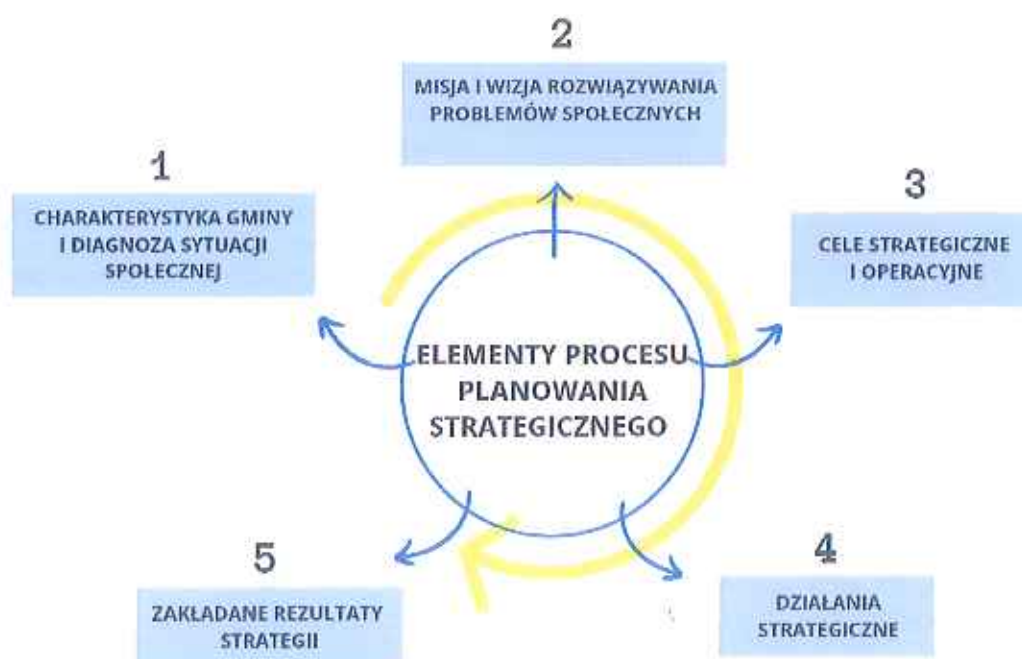
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - położenie geograficzne - wysoki poziom edukacji - dobre rozpoznanie przez władze i instytucje lokalne istniejących problemów społecznych w Gminie Piątek, -współpraca instytucji oświatowych oraz kulturalnych z instytucjami samorządu gminnego -regularna organizacja wydarzeń kulturalnych i sportowych -szeroka działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej -wykwalifikowana kadra ośrodka pomocy społecznej i profesjonalne przygotowanie do pracy z osobami - funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego w Gminie wraz z dostępnością specjalistów zajmujących się poradnictwem -stopniowy spadek liczby rodzin korzystających z pomocy społecznej -zapewnienie posiłków dzieciom z terenu Gminy - odpowiedzialna postawa sprzedawców napojów alkoholowych wobec sprzedaży alkoholu i tytoniu nieletnim - niska popularność narkotyków i dopalaczy wśród dzieci i młodzieży - pozytywne relacje dzieci z rodzicami, korzystna atmosfera wychowawcza i przyjazne środowisko domowe -dostępność wsparcia Policji -dobra współpraca z pielęgniarkami środowiskowymi -warunki do realizacji pozaszkolnych zajęć sportowo-ruchowych -duża liczba organizacji pozarządowych; -zmniejszająca się stopa Bezrobocia. 	<ul style="list-style-type: none"> -dojrzała struktura ludności na terenie gminy, -brak placówek wsparcia dziennego, żłobka, -korzystanie z pomocy społecznej z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej, -zwiększająca się liczba dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, -problem niepełnosprawności oraz konieczność zapewnienia opieki osobom starszym, -zwiększająca się liczba osób starszych wymagających całodobowej opieki i zapewnienia im świadczeń opiekuńczych, - ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki medycznej w Gminie,
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> -wzrost świadomości społecznej dotyczącej problemów zdrowotnych i zagrożeń społecznych, -możliwość korzystania z programów z zakresu pomocy społecznej współfinansowanych ze środków rządowych i unijnych, -wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w sektorze pomocy społecznej, -działalność mieszkańców w stowarzyszeniach, -rozwój oferty sportowej i kulturalnej dla mieszkańców, - promocja Gminy, działania wspierające wzrost przedsiębiorczości mieszkańców, motywujące do podjęcia pracy, - rozwój współpracy pracowników pomocy społecznej z instytucjami sektora publicznego, organizacjami społecznymi 	<ul style="list-style-type: none"> -zmniejszająca się ilość osób zatrudnionych w sektorze rolniczym, -migracja zarobkowa młodych i wykształconych osób do większych miast i za granicę, - starzenie się społeczeństwa, - wykluczenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych, - rosnące zapotrzebowanie na usługi społeczne wynikające ze starzenia się społeczeństwa i wzrostu liczby osób niepełnosprawnych i wymagających opieki, -brak wystarczających zasobów na lokale socjalne, - zagrożenia funkcjonowania rodziny w związku z problemem uzależnień, bezrobocia, długotrwałego ubóstwa, przemocy i zaniedbań, - niekorzystne wzorce zachowań

-organizowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, podejmowanie wspólnych inicjatyw i działań,	(agresja, przemoc, uzależnienia) pływające z nowoczesnych mediów, - wzrost dostępności substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży oraz pojawianie się nowych rodzajów uzależnień, -ograniczenia prawne oraz brak stabilności przepisów, trudności w ich interpretacji.
--	---

CZĘŚĆ PROGRAMOWA

Część programowa Strategii składa się z następujących elementów: misji i wizji rozwiązywania problemów społecznych, celów strategicznych i operacyjnych, zaplanowanych do realizacji działań, zakładanych rezultatów Strategii, sposobów aktualizacji, monitorowania i ewaluacji, ram finansowych oraz przepisów dotyczących wdrażania. Punktem wyjściowym dla przedstawionych w tej części prognoz jest diagnoza sytuacji społecznej, będąca skutecznym narzędziem oceny uwarunkowań strategicznych. Przeprowadzona analiza przyniosła informacje niezbędne do podjęcia decyzji planistycznych i sformułowania kierunków rozwiązywania problemów społecznych.

Rysunek 5. Elementy procesu planowania strategicznego

Źródło: Opracowanie własne

Misja i wizja rozwiązywania problemów społecznych

Wizja Strategii służy do opisu obrazu Gminy w relatywnie odległej przyszłości. Przedstawia stan, który chcemy uzyskać w najbardziej korzystnych warunkach rozwoju. Wyznacza ona określony punkt orientacyjny.

Wizja rozwiązywania problemów społecznych na terenie gminy Piątek została opracowana w oparciu o analizę sytuacji społecznej oraz identyfikację obszarów problemowych w części diagnostycznej. Sformułowanie wizji pozwala na zdefiniowanie **misji**, czyli ogólnego celu, który pokazuje kierunek, w którym Gmina zmierza.

Cele i kierunki rozwiązywania problemów społecznych

W oparciu o wnioski wynikające z analizy danych dotyczących poszczególnych dziedzin sformulowano cele strategiczne, których realizacja da możliwość zredukowania niekorzystnych zjawisk społecznych. Dla każdego

z celów strategicznych, wyznaczono cele operacyjne, przy których zaprezentowane zostały planowane zadania (kierunki działań). Przyczynią się one do realizacji celów strategicznych. Określone zostały także podmioty odpowiedzialne i współpracujące, wskaźniki realizacji zadań, zakładane rezultaty oraz źródła finansowania i czas realizacji.

Cel strategiczny I: Zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji
Cel operacyjny I.1: Zapewnienie pomocy dla rodzin w rozwijaniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych oraz prawidłowym wypełnianiu ich funkcji					
Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności opiekuńczo-wychowawcze pomocy asystenta rodziny	Poprawa sytuacji rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	GOPS	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Kontynuowanie inicjowania działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających na terenie Gminy	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze dzięki pomocy rodziny wspierającej	Liczba podjętych działań mających na celu utworzenie rodzin wspierających	GOPS, IIM, NGO	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Inicjowanie prowadzenia usług społecznych w zakresie wsparcia rodzin (np. warsztaty rodzicielskie, wsparcie psychologiczne, terapia rodzinna)	Podniesienie kompetencji wychowawczych rodziców z terenu Gminy	Liczba rodziców korzystających z usług społecznych	GOPS, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030
	Podniesienie jakości życia rodzin	Liczba świadczonych form usług społecznych			
Zabezpieczenie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej	Poprawa sytuacji dzieci znajdujących się w pieczy zastępczej	Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	GOPS, PCPR	Budżet Gminy	lata 2025-2030

<p>Rozpowszczanie informacji dla rodzin o dostępnych usługach doradczych z zakresu rodzinnego, psychologicznego i prawnego, a także oferowanie wsparcia w razie wystąpienia trudności.</p>	<p>Wzrost świadomości mieszkańców na temat możliwości uzyskania wsparcia na terenie Gminy.</p>	<p>Liczba udostępnionych informacji</p>	<p>GOPS, UM, NGO, GKRPA, placówki oświatowe</p>	<p>Budżet Gminy</p>	<p>lata 2025-2030</p>
<p>Organizowanie, wspieranie i promowanie imprez oraz wydarzeń adresowanych do rodzin z dziećmi</p>	<p>Wzrost integracji rodzin z dziećmi</p>	<p>Liczba zorganizowanych imprez/wydarzeń</p>	<p>GOPS, UM, NGO, GOK, GBP, placówki oświatowe</p>	<p>Budżet Gminy</p>	<p>lata 2025-2030</p>
<p>Kontynuowanie organizowania szkoleń i warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji wspierających rodziny</p>	<p>Podniesienie poziomu i jakości usług świadczonych w stosunku do rodzin</p>	<p>Liczba osób biorących udział w szkoleniach/warsztatach</p> <p>Liczba zorganizowanych warsztatów/skoleń</p>	<p>GOPS, UM, ZI, GKRPA, placówki oświatowe</p>	<p>Budżet Gminy</p>	<p>lata 2025-2030</p>
<p>Cel operacyjny I-II. Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do rozwoju oraz poszerzenie działań rozwijających ich zainteresowania</p>					
<p>Inicjowanie utworzenia Placówki Wsparcia Dziennego</p>	<p>Poprawa funkcjonowania społeczności dzieci i młodzieży, organizowanie zajęć pozalekcyjnych</p>	<p>Liczba dzieci korzystających z oferty placówki</p>	<p>GOPS, UM, placówki oświatowe</p>	<p>Budżet Gminy</p>	<p>lata 2025-2030</p>

Współpraca z placówkami oświatowymi w celu dostosowywania działań do problemów występujących wśród dzieci, młodzieży oraz ich rodzin	Poprawa jakości i stopnia dostosowania usług skierowanych do dzieci i młodzieży	Liczba placówek, z którymi podjęto współpracę	UM, GOPS, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Rozwój infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kulturalnej na terenie Gminy	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	Liczba dostępnych obiektów sportowo-rekreacyjnych i kulturalnych	UM, NGO, GOK, GBP, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030
Zwiększenie oferty spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy	Przeciwdziałanie podejmowaniu przez dzieci i młodzież zachowań ryzykownych	Liczba miejsc spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży	GOPS, UM, NGO, GKRPA, GBP, GOK, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030
Systematyczne doposażanie placówek oświatowych w profesjonalny sprzęt	Podniesienie poziomu edukacji i jakości kształcenia w szkołach	Liczba podjętych działań w celu doposażenia placówek oświatowych	UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030

Cel strategiczny II. Wspieranie i aktywizacja społeczna osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji
Cel operacyjny III. Zintegrowana polityka senioralna oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami					
Inicjowanie działań mających na celu dostosowywanie infrastruktury gminnej (punktów handlowych, usługowych, kulturalnych, sportowych itp.) oraz publicznych środków transportu do potrzeb osób o ograniczonej mobilności	Zwiększenie możliwości przemieszczania się osób o ograniczonej mobilności, po obiektach infrastruktury gminnej	Liczba obiektów infrastruktury gminnej dostosowanych do potrzeb osób o ograniczonej mobilności	UM	Budżet Gminy, PE-RON, Fundusze Europejskie	lata 2025-2030
Rozwój małej architektury gminnej koncentruje się na poprawie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i seniorów	Zwiększenie komfortu osób z niepełnosprawnościami i seniorów w zakresie przemieszczania się po obszarze Gminy	Liczba obiektów małej architektury gminnej dostosowanych do potrzeb seniorów i osób z niepełnosprawnościami	UM, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030
Rozwój wolontariatu na rzecz osób z niepełnosprawnością oraz seniorów	Udziałanie w wsparciu, w tym wsparciu emocjonalnego oraz dążenie do przełamania barier społecznych	Liczba wolontariuszy Liczba osób objętych wolontariatem	GDPS, NGO, COK, UM, GOP, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2025-2030

<p>Współpraca z organizacjami pozarządowymi, które zajmują się wsparciem seniorów i osób z niepełnosprawnościami, oraz udzielanie im pomocy w realizacji ich działań</p>	<p>Intensyfikacja działań mających na celu współpracę z NGO</p>	<p>Liczba działań podjętych we współpracy z organizacjami pozarządowymi</p>	<p>GOPS, NGO, UM</p>	<p>Dotyczy budżetu Gminy</p>	<p>lata 2023-2030</p>
--	---	---	----------------------	------------------------------	-----------------------

Inicjowanie i wdrażanie programów wsparcia skierowanych do osób chorych, z niepełnosprawnościami oraz seniorów	Aktywizacja i integracja osób chorych, z niepełnosprawnościami oraz seniorów poprzez uczestnictwo w programach	Liczba uczestników programów	UM, GOPS, NGO	Budżet Gminy, PFRON, Budżet Państwa	lata 2025-2030
		Liczba zrealizowanych programów asystenckich			
Zapewnienie profesjonalnego wsparcia osobom z niepełnosprawnościami poprzez zainicjowanie prowadzenia usługi asystenta osobistego osoby z niepełnosprawnością w Gminie	Liczba asystentów osobistych osoby z niepełnosprawnością	GOPS, UM, NGO	Budżet Gminy, Fundusz Solidarnościowy, Budżet Państwa	lata 2025-2030	
	Liczba osób objętych wsparciem asystentów				

--	--	--	--	--

--	--	--	--	--

Podniesienie jakości i dostępności usług opiekuńczych oraz specjalistycznych usług opiekuńczych	Liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych			
	Liczba osób objętych usługami	GOPS, NGO, UM	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030

--	--	--	--	--

Zapewnienie miejsc w Domach Pomocy Społecznej	Liczba mieszkańców Gminy przebywających w Domach Pomocy Społecznej	GOPS	Budżet Gminy	lata 2025-2030
---	--	------	--------------	----------------

<p>Udzielanie pomocy materialnej osobom z niepełnosprawnością i osobom starszym</p>	<p>Liczba osób objętych pomocą materialną</p>	<p>GUPS</p>	<p>Budżet Gminy, Budżet Państwa</p>	<p>lata 2025-2030</p>

--	--	--	--	--

Cel operacyjny II. II. Wsparcie integracji społecznej osób starszych i z niepełnosprawnościami oraz zachęcanie ich do większej aktywności w społeczeństwie					
Promowanie pozytywnego wizerunku seniora i osoby z niepełnosprawnością w społeczności lokalnej	Zmiana postaw i zachowań środowiska lokalnego wobec seniorów oraz osób z niepełnosprawnością	Liczba podjętych działań promujących	GOPS, UM, NGO, placówki oświatowe, GOK	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Organizowanie kampanii informacyjnych i warsztatów dotyczących bezpieczeństwa osób starszych	Wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród osób starszych	Liczba podjętych działań informacyjnych i zrealizowanych warsztatów	GOPS, UM, GOK, GBP, NGO, PP	Budżet Gminy	lata 2025-2030

<p>Prowadzenie zajęć promujących zdrowy i aktywny tryb życia, które mają na celu integrację społeczną oraz rozwijanie umiejętności osób z niepełnosprawnościami i seniorów</p>	<p>Poprawa dostępności do zajęć kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnością</p> <p>Wzrost aktywności społecznej seniorów i osób z niepełnosprawnością</p>	<p>Liczba seniorów oraz osób z niepełnosprawnością uczestniczących w zajęciach</p>	<p>GOPS, UM, NGO, GOK, GMP</p>	<p>Budżet Gminy, Fundusze Europejskie</p>	<p>lata 2025-2030</p>
<p>Stworzenie warunków do integracji społecznej osób z niepełnosprawnością oraz seniorów poprzez realizację projektów socjalnych i programów adresowanych do tych grup</p>	<p>Realizacja projektów na rzecz seniorów i osób z niepełnosprawnością</p>	<p>Liczba zrealizowanych projektów/programów</p> <p>Liczba uczestników</p>	<p>GOPS, UM, NGO</p>	<p>Budżet Gminy, Budżet Państwa</p>	<p>lata 2025-2030</p>

Cel strategiczny III. Wzmacnianie działań profilaktycznych oraz wykorzystanie lokalnych zasobów w celu przeciwdziałania problemom uzależnień.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji
<p>Cel operacyjny III.1. Monitorowanie sytuacji rodzin z problemem uzależnień oraz zapewnienie im dostępu do pomocy i wsparcia</p>					

Udzielanie pomocy materialnej i niematerialnej rodzinom z problemem uzależnienia	Poprawa warunków bytowych rodzin z problemem uzależnienia	Liczba rodzin, którym udzielona została pomoc materialna i niematerialna	GOPS	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Motywowanie osób uzależnionych i współuzależnionych do rozpoczęcia terapii w placówkach leczenia odwykowego typu stacjonarnego i ambulatoryjnego	Wzrost liczby osób podejmujących terapię w placówkach leczenia odwykowego	Liczba osób, wobec których podjęte zostały rozmowy motywujące	GOPS, GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2025-2030
Kontynuacja działalności Punktu Konsultacyjnego w celu przeciwdziałania problemowi uzależnień w Gminie	Zwiększenie pomocy dla rodzin dotkniętych problemem alkoholowym	Liczba osób korzystających z poradnictwa PK	UM, GKRPA	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2025-2030
Kontynuacja podejmowania czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osób uzależnionych od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu, kierowanie wniosków do biegłych celem wydania opinii w przedmiocie uzależnienia oraz kierowanie wniosków do sądu	Zwiększenie liczby osób kończących leczenie odwykowe	Liczba wniosków skierowanych do sądu Liczba wydanych opinii	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2025-2030
Cel operacyjny III. II. Rozwój profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień					

Realizacja programów profilaktycznych w szkołach, rekomendowanych przez KCPUJ oraz MEN związanych z tematyką uzależnień	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień. Rozwój psychospołeczny uczniów	Liczba uczestników rekomendowanych programów profilaktyki Liczba przeprowadzonych programów	GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2025-2030
Dalsza realizacja warsztatów i innych form edukacji, uwzględniających zagadnienia dotyczące uzależnień oraz pozalekcyjnych zajęć z elementami profilaktyki	Podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie problemu uzależnień	Liczba uczestników warsztatów i innych form edukacyjnych	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2025-2030
Realizacja szkoleń dla właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych i dla sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu	Spadek dostępności alkoholu dla dzieci i młodzieży	Liczba właścicieli punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz sprzedawców objętych szkoleniami	GKRPA	Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2025-2030
	Podniesienie wieku inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży				lata 2025-2030

Organizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci z rodzin dotkniętych problemami uzależnień	Ograniczenie zachowań ryzykownych wśród dzieci i młodzieży	Liczba dzieci biorących udział w wypoczynku z programem profilaktycznym	GKRPA, UM, GOPS	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2025-2030
--	--	---	-----------------	--	----------------

<p>Udział w krajowych oraz lokalnych kampaniach i akcjach informacyjno-edukacyjnych, skierowanych do różnych grup odbiorców służących profilaktyce rozwiązywania problemów uzależnień</p>	<p>Zmiana postaw mieszkańców względem używania substancji psychoaktywnych</p>	<p>Liczba zrealizowanych ogólnopolskich i lokalnych kampanii informacyjno-edukacyjnych</p>	<p>GKRPA, GOPS, PP, UM, GBP, GOK, NGO, placówki oświatowe</p>	<p>Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>	<p>lata 2025-2030</p>
<p>Prowadzenie działań profilaktycznych wśród mieszkańców, mających na celu uświadomienie konsekwencji spożywania alkoholu, w tym prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu oraz spożywania alkoholu w trakcie ciąży</p>	<p>Ograniczenie negatywnych skutków spożywania alkoholu</p>	<p>Liczba zorganizowanych działań profilaktycznych</p>	<p>GOPS, GKRPA, UM, PP</p>	<p>Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>	<p>lata 2025-2030</p>
		<p>Liczba uczestników</p>			<p>lata 2025-2030</p>
<p>Organizowanie imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia przy współpracy instytucjonalnej</p>	<p>Wzrost świadomości mieszkańców w zakresie wartości zdrowotnych oraz korzyści zdrowego stylu życia</p>	<p>Liczba zorganizowanych imprez, festynów, konkursów, wydarzeń propagujących zdrowy styl życia</p>	<p>GKRPA, GOPS, UM, PP, GBP, NGO, GOK, placówki oświatowe</p>	<p>Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych</p>	<p>lata 2025-2030</p>

Wzmocnienie działań funkcjonariuszy Policji w zakresie ograniczania dystrybucji substancji psychoaktywnych na terenie Gminy	Spadek dostępności do nielegalnych substancji psychoaktywnych na terenie Gminy	Liczba działań podjętych przez funkcjonariuszy Policji	PP	Budżet Powiatu	lata 2025-2030
---	--	--	----	----------------	----------------

Cel strategiczny IV. Zwiększanie świadomości społecznej oraz wspieranie pracy instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy domowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji
Cel operacyjny IV.1. Rozwijanie profesjonalnego systemu wsparcia dla rodzin dotkniętych problemem przemocy domowej					
Pomoc rodzinom doświadczającym przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty”	Spadek liczby rodzin, w których występuje przemoc	Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” Liczba wszczętych procedur NK Liczba zakończonych procedur NK	GOPS, GKRPA, PP, ZI, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Zamieszczenie informacji z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej na dostępnych stronach internetowych oraz kolportaż materiałów informacyjnych dotyczących form	Zwiększenie dostępu do informacji na temat pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba działań informacyjnych	GOPS, UM, GKRPA, ZI, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy	lata 2025-2030

specjalistycznej pomocy możliwej do uzyskania w sytuacji wystąpienia przemocy domowej		Liczba rozpowszechnionych informacji			
Organizowanie szkoleń dla pracowników instytucjonalnych w zakresie przepisów prawa regulujących problematykę przemocy domowej oraz procedury „Niebieskie Karty”	Poszerzenie i utrwalenie wiedzy pracowników instytucji pomocowych z zakresu realizacji procedury „Niebieskie Karty”	Liczba uczestników szkoleń	GOPS, GKRPA, ZI, PP, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Kierowanie osób stosujących przemoc domowa do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych	Ograniczanie zjawiska przemocy domowej, poprzez ресоcjalizację osób stosujących przemoc domową	Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych	ZI, GOPS, GKRPA	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Udzielanie poradnictwa osobom i rodzinom doświadczającym problemu przemocy domowej	Objęcie osób i rodzin profesjonalnym wsparciem w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Liczba udzielonych porad Liczba osób, którym udzielono porad	GOPS, ZI, GKRPA	Budżet Gminy, Środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2025-2030
Monitorowanie i diagnozowanie zjawiska przemocy domowej	Dostosowanie oferty pomocowej do potrzeb mieszkańców i skali problemu	Liczba działań podjętych w celu diagnozy zjawiska przemocy domowej	UM, GOPS, GKRPA, ZI, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2025-2030

Zapewnienie schronienia osobom doświadczającym przemocy domowej	Zapewnienie bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy domowej	Liczba osób korzystających ze schronienia z powodu doświadczania przemocy domowej	GOPS, ZI, UM, PCPR	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Cel operacyjny IV. II. Zwiększenie wrażliwości i świadomości społecznej w zakresie właściwego reagowania na przemoc domową					
Edukacja mieszkańców na temat rodzajów i form przemocy oraz zagrożeń wynikających z przemocy domowej, równościowej i cyberprzemocy	Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej w zakresie różnych form przemocy, a także wzrost wrażliwości mieszkańców na jej przejawy	Liczba zrealizowanych programów/ warsztatów	UM, PP, GKRPA, GOPS, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Udział w ogólnopolskich oraz lokalnych kampaniach społecznych przeciw przemocy domowej	Wzrost poziomu wiedzy mieszkańców na temat przemocy domowej, a także wzrost wrażliwości społeczności lokalnej na jej przejawy	Liczba działań podjętych w ramach kampanii	GOPS, GKRPA, ZI, PP, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy, środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2025-2030
		Liczba osób uczestniczących w kampanii			

Realizacja warsztatów dla uczniów dotyczących przemocy domowej, rówieśniczej oraz cyberprzemocy, a także komunikacji interpersonalnej oraz umiejętności rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy	Podniesienie umiejętności psychospołecznych uczniów, wzrost wiedzy dzieci i młodzieży w zakresie przemocy	Liczba uczniów biorących udział w warsztatach	UM, PP, placówki oświatowe	Budżet Gminy, środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2025-2030
		Liczba zorganizowanych warsztatów			
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych dla rodziców w celu podniesienia ich kompetencji wychowawczych oraz promowania metod wychowawczych bez użycia przemocy	Poszerzenie kompetencji wychowawczych, wzrost wiedzy rodziców na temat wychowania bez przemocy	Liczba rodziców uczestniczących w działaniach informacyjno-edukacyjnych	GOPS, UM, PP, GKRPA, ZI, placówki oświatowe	Budżet Gminy, środki pochodzące z opłat za wydawanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	lata 2025-2030
		Liczba zorganizowanych działań			

Cel strategiczny V, Ochrona dobru stanu psychicznego mieszkańców Gminy oraz budowanie infrastruktury pomocowej.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji
Cel operacyjny V.1. Poprawa dostępności do pomocy dla osób dotkniętych zaburzeniami psychicznymi oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia psychicznego					
Prowadzenie działań informacyjno-edukacyjnych o dostępnych formach pomocy dla osób mających	Zwiększenie liczby mieszkańców zgłaszających się po	Liczba przeprowadzonych działań	GOPS, UM, NGO, placówki oświatowe, placówki ochrony	Budżet Gminy	lata 2025-2030

problemy w zakresie zdrowia psychicznego	pomoc w przypadku problemów natury psychicznej	Liczba osób korzystających ze wsparcia	zdrowia		
Wczesna profilaktyka szkolna dotycząca kwestii zdrowia psychicznego – prowadzenie programów profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego	Zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży mających problemy w zakresie zdrowia psychicznego	Liczba przeprowadzonych programów/warsztatów Liczba uczestników	UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Udzielanie pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dzieciom i młodzieży oraz osobom dorosłym	Poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy	Liczba osób, którym udzielono pomocy psychologicznej i psychiatrycznej	GOPS, placówka oświatowa, placówki ochrony zdrowia	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030

Cel strategiczny VI. Wsparcie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób pozostających bez pracy.

Działania przewidziane do realizacji	Rezultaty	Wskaźniki realizacji działań	Podmioty odpowiedzialne i współpracujące	Źródła finansowania	Czas realizacji
Cel operacyjny VII.1. Promocja zatrudnienia i aktywizacja osób bezrobotnych w celu zwiększenia ich szans na lokalnym rynku pracy					
Stale współpraca z PUP w zakresie: poradnictwa zawodowego, organizacji szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe osób bezrobotnych oraz zwiększających szanse na podjęcie zatrudnienia	Zmniejszenie liczby osób bezrobotnych w Gminie	Liczba zorganizowanych szkoleń Liczba osób biorących udział w szkoleniach	UM, GOPS, PUP	Budżet Państwa, Fundusze Europejskie	lata 2025-2030
Współpraca z PUP w zakresie: organizowania prac interwencyjnych, robót publicznych oraz prac społecznie użytecznych dla	Wzrost liczby bezrobotnych mieszkańców Gminy biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych i pracach	Liczba osób biorących udział w pracach interwencyjnych, robotach publicznych oraz pracach społecznie	UM, GOPS, PUP	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030

osób bezrobotnych Prowadzenie działalności informacyjnej w zakresie dostępnych form wsparcia i aktywizacji osób bezrobotnych	społecznie użytecznych	użytecznych			
	Wzrost wiedzy wśród osób bezrobotnych na temat dostępnych form wsparcia	Liczba podjętych działań informacyjnych	GOPS, PUP, UM	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Korzystanie w pracy społecznej z kontraktów społecznych służących aktywizacji zawodowej i zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia, szczególnie osób długotrwale bezrobotnych	Zwiększenie liczby kontraktów społecznych w aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych	Liczba beneficjentów pomocy społecznej, z którymi zostały zawarte kontrakty społeczne	GOPS	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Prowadzenie działań motywujących lokalnych przedsiębiorców do zatrudniania osób z niepełnosprawnością oraz dostosowywania warunków zatrudnienia do ich potrzeb	Zwiększenie możliwości zatrudnienia osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy	Liczba podjętych działań motywujących	GOPS, UM, NGO	Budżet Gminy	lata 2025-2030
Prowadzenie doradztwa zawodowego dla dzieci i młodzieży	Odpowiedni wybór ścieżki kształcenia i kariery przez dzieci i młodzież	Liczba osób korzystających z doradztwa zawodowego	PUP, placówka oświatowa	Budżet Gminy, Budżet Państwa, Fundusze Europejskie	lata 2025-2030
Cel operacyjny VI. II. Intensyfikacja działań prowadzonych na rzecz osób dotkniętych ubóstwem oraz zagrożonych wykluczeniem społecznym					

Zapewnienie dostępu do świadczeń pomocy społecznej w celu umożliwienia zaspokojenia przez osoby i rodziny podstawowych potrzeb bytowych	Zaspokojenie potrzeb bytowych mieszkańców Gminy	Liczba osób/rodzin objętych pomocą materialną	GOPS	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030
Realizacja działań mających na celu wyrównywanie szans edukacyjnych dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych lub zagrożonych problemem ubóstwa	Zniwelowanie nierówności edukacyjnych dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych ubóstwem	Liczba dzieci i młodzieży objętych działaniami mającymi na celu wyrównywanie szans edukacyjnych	GOPS, UM, NGO, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030
Udzielane pomocy w zakresie dożywiania w formie zasiłków na zakup żywności oraz w formie pomocy niepieniężnej	Zwiększenie dostępności do pomocy w zakresie dożywiania	Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie zasiłku Liczba osób, którym udzielono pomocy w formie posiłku	GOPS, placówki oświatowe, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030
Udzielane uczniom pomocy w formie stypendiów szkolnych	Poprawa funkcjonowania dzieci z rodzin o ograniczonych środkach materialnych	Liczba uczniów, którym została udzielona pomoc w formie stypendiów	GOPS, UM, placówki oświatowe	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030
Udzielane schronienie osobom bezdomnym	Zabezpieczenie podstawowych potrzeb społecznych osobom z problemem bezdomności	Liczba osób bezdomnych korzystających ze schronienia	UM, GOPS, NGO	Budżet Gminy, Budżet Państwa	lata 2025-2030

Ramy finansowe Strategii

Potrzeba określenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z treści art. 16b, ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.). Jednym z warunków realizacji wskazanych celów w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest jej finansowanie. Podstawowym źródłem finansowania powyższej Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy Piątek. Zaplanowane zadania w niniejszej Strategii będą finansowane także przez:

- budżet Wojewody,
- budżet Samorządu Województwa,
  - Fundusz Pracy,
  - Fundusz Solidarnościowy,
- środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- środki finansowe pozyskiwane przez organizacje pozarządowe,
- środki własne podmiotów uczestniczących w realizacji Strategii.

Ramy finansowe Strategii uzależnione są od możliwości finansowych Gminy. Realizacja poszczególnych celów i zadań wymienionych w Strategii uzależniona będzie od środków posiadanych przez Gminę oraz pozyskanych ze źródeł zewnętrznych.

Prognozy wykorzystane do sporządzenia ram finansowych Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek przyjęto w oparciu o procentową strukturę wydatków socjalnych w latach 2022-2024, która została opracowana na podstawie oceny zasobów pomocy społecznej. W prognozie na lata 2025-2030 zastosowano średnią wzrostu 2,5% w skali roku przewidywaną na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piątku, co wynika z waloryzacji świadczeń na pomoc społeczną. Przedstawione prognozy mogą ulec zmianom.

Tabela 28. Ramy finansowe Strategii

Rok	Ochrona zdrowia (dział 851)	Pomoc społeczna (dział 852)	Edukacyjna opieka wychowawcza (dział 854)	Rodzina (dział 855)	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	OGÓLEM
2022	157 639	2 983 082	62 854	4 279 956	4 820 729	12 304 260
2023	185 473	1 641 103	42 482	2 262 532	91 800	4 223 390
2024 ⁿ	188 000	1 720 739	42 482	2 440 607	0	4 754 346
2025	192 700	1 763 757	43 544	2 501 622	0	4 873 205
2026	197 518	1 807 851	44 633	2 564 163	0	4 995 035
2027	202 455	1 853 048	45 748	2 628 267	0	5 119 911
2028	207 517	1 899 374	46 892	2 693 973	0	5 247 908
2029	212 705	1 946 858	48 064	2 761 323	0	5 379 106
2030	218 022	1 995 530	49 266	2 830 356	0	5 513 584

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Oceny Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 rok

System wdrażania Strategii

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek to wprowadzenie w życie zintegrowanego modelu polityki społecznej. Z uwagi na fakt, że opracowana Strategia jest dokumentem długookresowym i zawiera podstawowe cele perspektywiczne, musi być poddana okresowej weryfikacji, a także niezbędnym zmianom.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek zawiera zadania, które stanowią wyzwania dla całej społeczności lokalnej i wszystkich instytucji publicznych oraz niepublicznych, które działają na polu polityki społecznej w Gminie. Taka zasada partnerstwa i współpracy jest jednym z fundamentalnych elementów polityki strukturalnej Unii Europejskiej. Jednak wdrażanie Strategii, zawierającej zadania będące w kompetencjach wielu lokalnych i ponadlokalnych instytucji, organizacji i środowisk, wymaga ścisłej koordynacji, a także współpracy pomiędzy zainteresowanymi stronami. Stąd też efektywność realizacji zadań wyodrębnionych w Strategii, w dużej mierze zależała będzie od instytucji zarządzającej jej wdrażaniem (tj. Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piątku).

Realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek na lata 2025-2030 obejmować będzie cztery etapy, przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 29. Harmonogram wdrażania Strategii

Etap	Wyszczególnienie	Termin realizacji
Etap I	Podjęcie uchwały przez Radę Miejską w Piątku o przyjęciu „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek na lata 2025-2030”	IV kwartał 2024 r.
Etap II	Koordinacja realizacji działań objętych Strategią	I kwartał 2025 r. IV kwartał 2030 r.
Etap III	Monitoring	Na koniec każdego roku w okresie od 2025 r. do 2030 r.
Etap IV	Ewaluacja Strategii	I kwartał 2031 r.

Źródło: Opracowanie własne

System aktualizacji Strategii

Strategia jest dokumentem „żywym” i wprowadzanie zmian w jej zapisach jest nie tylko możliwe, ale w niektórych sytuacjach wręcz konieczne. Jednak należy pamiętać, że zmiany te nie powinny dotyczyć zasadniczych kierunków Strategii. Przeglądy strategiczne powinny być realizowane cyklicznie. Najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie Strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zblizonym do tego, który towarzyszył tworzeniu Strategii. Kierownik GOPS przy wyborze zadań do realizacji będzie brał pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego oraz możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego podczas aktualizacji Strategii, Kierownik GOPS powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek, ale również nowe, nieujęte w niej zadania, których w obecnym czasie uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć. Bezpośrednim koordynatorem jest Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piątku. Zadaniem koordynatora jest ciągły nadzór nad pracami GOPS w zakresie wdrażania i aktualizacji Strategii.

Komunikacja społeczna i promocja Strategii

W celu sprawnego funkcjonowania Strategii należy umożliwić społeczności lokalnej udział w procesie jej tworzenia i realizacji. Partnerzy mają możliwość zgłoszenia zmian w treści Strategii w zakresie wymagającym ich współpracy. Władze samorządowe w trakcie wdrażania Strategii muszą znaleźć skuteczną metodę przekazywania informacji do otoczenia. Powinny także zwrócić uwagę na sprawny system przyjmowania informacji z otoczenia, od partnerów społecznych.

Władze samorządowe muszą współpracować i być w stałym kontakcie z jednej strony z podmiotami wewnętrznymi, obejmującymi pracowników uczestniczących bezpośrednio w administrowaniu Gminą, czerpiąc przy tym z ich wiedzy, motywacji, umiejętności praktycznych czy kompetencji interpersonalnych, ale też korzystać z technologii i zasobów organizacji.

Z drugiej strony muszą również komunikować się z otoczeniem zewnętrznym obejmującym: ogół mieszkańców Gminy, grupy, organizacje, stowarzyszenia, instytucje, a także przedsiębiorstwa.

Otoczenie zewnętrzne dalsze Gminy rozumiane jest jako: sąsiednie gminy, struktury powiatowe, wojewódzkie i ogólnopolskie. Obszarami działań w zakresie komunikacji społecznej są:

- możliwość wnioskowania zmian zapisów Strategii przed jej uchwaleniem,
- informacja o postępach wdrażania Strategii,
- współpraca z mediami – podawanie informacji o wdrażanych projektach w mediach,
- informacje zamieszczane na stronach internetowych.

Promocja Strategii ma na celu stanowienie i utrzymywanie współpracy między samorządem, a społeczeństwem. Informowanie oraz promocja odbywać się będzie poprzez podawanie w prasie lokalnej oraz w Internecie danych na temat zaangażowania finansowego Unii Europejskiej w realizację projektów oraz stanie zaawansowania realizacji zadań i ich efektów w ramach Strategii.

W dniach od 01 października 2024r. do 15 października 2024r. odbyły się Konsultacje społeczne w sprawie konsultacji społecznych dotyczących Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek na lata 2025-2030. W konsultacjach wzięło udział 21 osób. Konsultacje prowadzone w formie elektronicznej. Uwagi wnoszone przez mieszkańców Gminy Piątek mieszczą w się w założeniach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek na lata 2025-2030.

Monitoring i ewaluacja

Proces monitoringu Strategii będzie służył identyfikacji osiągniętych rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami. Będzie on polegał na gromadzeniu, opracowywaniu informacji oraz danych zebranych od wszystkich podmiotów zaangażowanych w realizację działań strategicznych. Punktem odniesienia będą między innymi przedstawione poniżej wskaźniki monitoringowe. Do oceny zmian zachodzących w wybranych, niemożliwych do opisu za pomocą wskaźników obszarach, służyć będą wskaźniki kontekstowe (pokazujące dane zjawisko w szerszym kontekście, zwykle w odniesieniu do dłuższych okresów). Dane do monitoringu pozyskiwane będą z: danych statystycznych GUS, jednostek organizacyjnych UM, Policji, PUP, ze sprawozdań GOPS, GKRPA, sprawozdań z realizacji gminnych programów

i projektów oraz od organizacji pozarządowych. Monitorowanie umożliwi bieżącą ocenę realizacji zaplanowanych kierunków działań lub też pozwoli na modyfikację i dokonywanie korekt w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą zaistnieć w wyniku, np. zmiany regulacji prawnych lub nasilenia niektórych problemów społecznych. Informacja nt. realizacji Strategii przygotowywana będzie przez GOPS i zawarta w corocznie składanych sprawozdaniach z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Piątku.

Końcowa ewaluacja (ex-post) posłuży samorządowi gminy Piątek do oceny realnej sytuacji i stanu rozwiązywania problemów społecznych w Gminie, a także będzie pomocnym narzędziem pomagającym w podejmowaniu właściwych decyzji dotyczących kształtu polityki i pomocy społecznej w kolejnych latach. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport ukazujący kumulatywne osiągnięcie założonych celów strategicznych. Końcowa ewaluacja Strategii pozwoli ocenić w jakim stopniu założone wartości w zestawieniu kumulatywnym, kilkuletnim zostały zrealizowane oraz ukaże realne nakłady finansowe, a w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie, czy założone kierunki działań były odpowiednio zaplanowane.

Wskaźniki monitoringowe, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, określone zostały w oparciu o przewidywane rezultaty zadań, a także przewidywane dane, zaplanowane do osiągnięcia w całym okresie realizacji działań. Zostały one szczegółowo przedstawione w oparciu o aktualny stan faktyczny. Zarówno monitoring, jak i ewaluacja prowadzone będą między innymi w oparciu o niżej przedstawione wskaźniki monitoringowe. Katalog wskaźników może być uzupełniany bądź modyfikowany w zależności od dostępnych źródeł informacji i zasobów. Wartości bazowe oznaczają dane dla roku 2023, natomiast wartości docelowe wskazują pożądane wartości, oznaczające osiągnięcie poszczególnych celów w 2030 roku.

Tabela 30. Wskaźniki monitoringowe służące do oceny stopnia realizacji celów strategicznych

Lp.	Cel strategiczny	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1.	Zapewnienie kompleksowego wsparcia rodzinom oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	10	poniżej 15
		Liczba asystentów rodziny	1	min. 1
		Liczba rodzin wspierających	0	min. 1
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	18	poniżej 20
		Liczba placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	0	min. 1
		Liczba dzieci z terenu Gminy przebywających w pieczy zastępczej	8	poniżej 15
2.	Wspieranie i aktywizacja społeczna osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób starszych i z niepełnosprawnościami.	Liczba osób objętych pomocą w formie usług opiekuńczych	8	do 15
		Udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności [%]	25,5	poniżej 30,0
		Liczba osób w DPS, za których Gmina ponosi odpłatność	11	poniżej 15

		Liczba placówek aktywizujących seniorów	0	min. 1
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	26	do 30
3.	Wzmacnianie działań profilaktycznych oraz wykorzystanie lokalnych zasobów w celu przeciwdziałania problemom uzależnień.	Liczba punktów konsultacyjno-informacyjnych dla osób uzależnionych i ich rodzin	1	min. 1
		Liczba realizowanych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego	0	min. 6 (co najmniej raz w roku)
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu	13	poniżej 15
		Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu narkomanii	1	poniżej 3
4.	Wzmacnianie działalności profilaktycznej i interwencyjnej w zakresie przeciwdziałania zjawisku przemocy domowej.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu problemu przemocy	0	poniżej 5
		Liczba prowadzonych procedur NK	11	do 20
		Liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty”	14	poniżej 18
5.	Ochrona dobrostanu psychicznego mieszkańców Gminy oraz budowanie infrastruktury pomocowej.	Liczba osób korzystających ze specjalistycznych usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	poniżej 5
6.	Wsparcie aktywizacji zawodowej i integracji społecznej osób pozostających bez pracy.	Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej [%]	52,0	poniżej 45,0
		Liczba bezrobotnych mieszkańców Gminy	68	poniżej 65
		Udział długotrwale bezrobotnych mieszkańców w ogóle zarejestrowanych w PUP	52,9	poniżej 45,0

	mieszkańców Gminy [%]		
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu ubóstwa	37	poniżej 35
	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia	33	poniżej 30
	Liczba osób bezdomnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej	2	poniżej 5

Źródło: Opracowanie własne

Wnioski i podsumowanie

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek stanowi kontynuację istniejącego systemu wsparcia i tworzy możliwość jego uzupełnienia o nowe rozwiązania. Jej założenia są dostosowane do zidentyfikowanych w procesie badawczym problemów i potrzeb społecznych i przewidują planowane sposoby ich zaspokajania.

W związku z powyższym, z jednej strony Strategia proponuje zmianę stosowanych metod tak, by chronić przed zagrożeniami społecznymi, z drugiej zaś wskazuje na konieczność przejścia do prewencji trudnych sytuacji życiowych, tak aby nie dopuścić do ich wystąpienia lub maksymalnie skrócić czas ich trwania.

Cele strategiczne i kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu pomocy społecznej, edukacji, ochrony zdrowia, profilaktyki uzależnień i sytuację na lokalnym rynku pracy. Strategia zakłada rozszerzenie i pogłębienie form wsparcia w zakresie pomocy społecznej, a także szeroką współpracę z różnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi działającymi w jej obszarze. W myśl ustawy o pomocy społecznej, podejmowane działania powinny doprowadzić, w miarę możliwości, do życiowego usamodzielnienia się objętych nią osób i rodzin oraz do ich integracji ze środowiskiem.

Analiza problemów społecznych będących przedmiotem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Piątek, zwraca również uwagę na tzw. nowe ryzyka socjalne, czyli trudne sytuacje, nie tylko materialne, które pojawiły się w efekcie zmian zwłaszcza demograficznych. Zapisy zawarte w Strategii realizowane będą zgodnie z wytyczonymi działaniami, ale w skali i harmonogramie zależnymi od możliwości finansowych Gminy. Będzie ona podlegała okresowym weryfikacjom i niezbędnym modyfikacjom związanym ze zmieniającą się rzeczywistością społeczno-ekonomiczną, zidentyfikowanymi potrzebami mieszkańców gminy Piątek i przepisami prawa. Wielość i różnorodność potrzeb społecznych, przy istniejących ograniczeniach budżetowych, oznacza potrzebę zwiększenia efektywności pomocy społecznej poprzez racjonalne określanie wydatków, maksymalne wykorzystanie istniejącego potencjału oraz stosowanie rozwiązań o charakterze bardziej systemowym niż akcyjnym. Przyjmując się w niniejszym dokumencie, że osiągnięcie zamierzonego rezultatu będzie możliwe dzięki:

- podejmowaniu działań wspierających rozwój przedsiębiorczości mieszkańców oraz ścisłej korelacji tych działań z potrzebą zapewnienia osobom pracującym warunków do wychowywania dzieci,

- dostosowaniu oferty usług do potrzeb starzejącego się społeczeństwa – działania będą ukierunkowane na wspieranie rozwoju rynku usług dla seniorów, ale również na ich wszechstronną aktywizację,

- podniesieniu kapitału społecznego poprzez wzmacnianie potencjału istniejących i nowopowstających organizacji pozarządowych i podmiotów pożytku publicznego, które swoją działalnością wspierają społeczeństwo,

- wspieraniu działań prospołecznych, wolontariackich i samopomocowych oraz rozwijaniu umiejętności współpracy,

- promowaniu i rozwijaniu inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej,

- doskonaleniu dialogu społecznego poprzez badanie opinii i potrzeb lokalnych, propagowaniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dla dzieci i młodzieży,

- zwiększeniu dostępu do informacji o działaniach w zakresie szeroko rozumianej polityki społecznej oraz wsparciu rodzin i opiekunów osób z niepełnosprawnościami, chorych i starszych,

- interdyscyplinarnej i wielosektorowej współpracy z instytucjami i organizacjami mającymi wpływ na budowanie kolejnych narzędzi na rzecz zabezpieczenia potrzeb mieszkańców Gminy.

Realizacja Strategii powinna przyczynić się do podniesienia jakości życia mieszkańców gminy Piątek, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, osób starszych oraz grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zadania z zakresu polityki społecznej realizowane są za pomocą wszelkich dostępnych kompetencji i możliwości Gminy, a Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych wybiera priorytetowe obszary i kierunki działań, uznane za kluczowe dla najskuteczniejszego i najbardziej efektywnego osiągnięcia założonych rezultatów.

BIBLIOGRAFIA

1. Bendyk E., Buras P., Polska wobec wojny, Polska w świecie po wojnie Zadania na nowy czas, Fundacja im. Stefana Batorego, Warszawa, 2022.
2. Diagnoza Lokalnych Zagrożeń społecznych w gminie Piątek, rok 2024.
3. Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu.
4. Kinney J., Leaton G., Zrozumieć alkohol, Warszawa 1996 r.
5. Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2030 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej.
6. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
7. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, ISP, 2019.
8. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za lata 2021, 2022 i 2023.
9. Piśula N.G., Grewiński M., Zdebska E., Glanc W., Wyzwania dla polityki społecznej w kontekście pandemii koronawirusa, Kraków, 2020.
10. Raport o stanie Gminy Piątek za rok 2021, 2022, 2023.
11. Sprawozdania z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy za lata 2021, 2022, 2023.
12. Sprawozdania z realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Gminie Piątek za lata 2021, 2022, 2023.
13. Sprawozdania z realizacji gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomani na lata 2021, 2022, 2023.
14. Sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeb związanych z realizacją zadań w gminie Piątek za lata 2021, 2022, 2023.
15. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
16. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030.
17. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2024 r. 1283 ze zm.).

Źródła internetowe:

1. <https://bdl.stat.gov.pl/>
2. <https://www.psychiatriapolska.pl/>
3. <https://mapa.wyniki.edu.pl/>
4. <https://www.gminapiatek.pl/gmina-polozona-w-województwie-lodzkiem/>

